

2012 THAILAND e-Transactions Statistics Report

รายงานสถิติ
การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
ของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๕

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961192890

รายงานสถิติ
การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
ของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๕

คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ | คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

จัดทำโดย

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

Copyright © 2012 All rights reserved

สงวนลิขสิทธิ์โดย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
120 ม.3 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0 2142 1160

www.etda.or.th

คำนำ

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพธอ. ได้ทำการรวบรวมข้อมูลทางสถิติในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transactions) เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีการพัฒนาไปในทิศทางใด การจัดเก็บข้อมูลทางด้านสถิติเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านมาได้กำหนดคำนิยามไว้แตกต่างกันและมักมีความเข้าใจผิดว่า “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” หรือ e-Commerce ทั้งที่จริงๆ แล้วคำว่า “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” มีความหมายกว้างกว่านั้น และหมายรวมถึงกิจกรรมทั้งที่ทำในภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคผู้บริโภคหรือประชาชน ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บข้อมูล ในรายงานฉบับนี้จึงได้กำหนดคำนิยามและประเภทของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่า “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transactions) ในที่นี้หมายรวมถึงกิจกรรมที่กระทำขึ้นระหว่างหน่วยธุรกิจ บุคคล รัฐ ตลอดจนองค์กรเอกชนหรือองค์กรของรัฐใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ การค้า การบริการและการดำเนินงานราชการ โดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน” โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มสำคัญ ได้แก่ e-Payment (การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Trading and Service (การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Certificate (การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Health (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ) และ e-Filing and e-Reporting (การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์) โดยข้อมูลที่จัดเก็บในแต่ละด้านนั้นเป็นข้อมูลบางส่วนของรวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือ baseline ที่สะท้อนพัฒนาการในแต่ละด้านของประเทศไทย

รายงานฉบับนี้จึงได้กล่าวถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใน 2 มิติ กล่าวคือ ข้อมูล ปริมาณ จำนวน รายการในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลมูลค่าจำนวนเงินในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยอาศัยการอธิบายค่าทางสถิติ ได้แก่ อัตราการเติบโต (Growth Rate) ที่มีความเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในระยะสั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compounded Annual Growth Rate: CAGR) ที่มีความเหมาะสมต่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนในการวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มของสถานการณ์การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

สพธอ. จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐสำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผน สนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยให้เติบโตยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน ที่จะช่วยสนับสนุนสำหรับใช้ในการวางแผนธุรกิจ เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดและขยายฐานลูกค้าให้เพิ่มมากขึ้นในระยะยาว ทั้งนี้ เนื่องจาก รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกโดย สพธอ. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทางผู้จัดทำ จึงยินดีรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสถิติด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้นต่อไป

สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

(นางสุรางคณา วายุภาพ)

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

(องค์การมหาชน)

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สພอ. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รวบรวมสถิติจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ เพื่อสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ปัจจุบันของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ทั้งทางด้านปริมาณและมูลค่าการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดแบ่งประเภทของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในรายงานออกเป็น 5 กลุ่ม ที่สำคัญ ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงปริมาณและมูลค่าการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมในปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมา จากการพิจารณาอัตราการเติบโต (Growth Rate) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. e-Payment (การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์)

นำเสนอข้อมูลสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี 2555 ปริมาณการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 23.5 แต่ขณะที่มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กลับลดลงร้อยละ 13.4

2. e-Trading and service (การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์)

นำเสนอข้อมูลสถิติจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2555 มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10.9 ในขณะที่มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.7

3. e-Certificate (การรับรองสิทธิทางอิเล็กทรอนิกส์)

นำเสนอข้อมูลสถิติจากกรมการค้าต่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และสำนักงานประกันสังคม สำหรับในส่วนของการออกหนังสือรับรองการค้าระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ในปี 2555 พบว่า ลดลงร้อยละ 4.3 ในขณะที่การขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนทางอิเล็กทรอนิกส์มีการเติบโตร้อยละ 19.6

4. e-Health (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ)

ครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับทุกมิติของสุขภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม แต่การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในรายงานฉบับนี้ เป็นการกำหนดขอบเขตการจัดเก็บข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขที่จัดเก็บไว้ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Medical Record) รวมถึงการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถานพยาบาล เพื่อประโยชน์ต่อการให้บริการรักษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยข้อมูลสถิติจากโรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ ในปี 2555 การใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์มีอัตราการเติบโตร้อยละ 36.2

5. e-Filing and e-Reporting (การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์)

ประกอบด้วยข้อมูลสถิติจากกรมสรรพากร และกรมศุลกากร ในปี 2555 ปริมาณการยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 และปริมาณการรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML ของกรมศุลกากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1

#69183

๗๗

๐๘

๒.๓

621.381

2555

Executive Summary

The Electronic Transactions Development Agency (Public Organization) or ETDA has compiled statistics from various organizations both public and private, that offer significant electronic services. This reflects the current status of electronic transactions in Thailand, in terms of their volume and value. The transactions in the report are divided into 5 main categories. Changes in total volume and value of electronic transactions in 2012, in terms of growth rates, are summarized below:

1. e-Payment (electronic payment): From the Bank of Thailand data, the volume of electronic transactions in 2012 increased by 23.5%, while the value of electronic transactions decreased by 13.4 %

2. e-Trading and service (electronic trading and purchasing of goods, services and securities): Data from the Stock Exchange of Thailand and the National Statistical Office indicates that the value of electronic stock trading in 2012 rose 10.9%, while that of electronic commerce increased by 15.7%.

3. e-Certificate (electronic certification): Data from the Departments of Foreign Trade, of Business Development and the Social Security Office indicate that the number of electronic international trade certificates issued in 2012 fell to 4.3%, while that of electronic registration of insured individuals under social security rose 19.6%.

4. e-Health (health-related IT usage and communications) includes IT and communications that involve all dimensions of health: physical, mental and social. However, the scope of study in this report is limited to electronic file-keeping in health care providers or public health centers' medical records (e-Medical Record), as well as electronic network and information exchange among health care providers which is beneficial to continuous healthcare services. The statistics from teaching hospitals in 2012 show that the use of electronic medical records grew to 36.2%.

5. e-Filing and e-Reporting (electronic application, electronic document filing and electronic report and distribution): Statistics from the Revenue Department and the Customs Department in 2012 show that the number of electronic tax filing increased by 17.7%, and the volume of data transfer under the Customs Department's ebXML system increased by 1.1%.

สรุปภาพรวมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ระบบ/การบริการทางอิเล็กทรอนิกส์		ปริมาณ (รายการ)			มูลค่า (ล้านบาท)		
		2553	2554	2555	2553	2554	2555
e-Payment	ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ • ธนาคารแห่งประเทศไทย	1,357,596,000 (18.8%)	1,636,664,000 (20.6%)	2,021,932,000 (23.5%)	679,049,000 (33.4%)	795,495,000 (17.1%)	688,649,000 (-13.4%)
	e-Trading and service						
e-Trading and service	*การซื้อขายหลักทรัพย์ • ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	-	-	-	14,508,218 (60.2%)	14,349,243 (-1.1%)	15,909,791 (10.9%)
	การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (มูลค่าขาย ในรอบปีที่ผ่านมาและไมรวมมูลค่า B2G) • สำนักงานสถิติแห่งชาติ	-	-	-	285,240 (20.5%)	336,290 (17.9%)	389,030 (15.7%)
e-Certificate	การออกหนังสือรับรองการค้า ระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ • กรมการค้าต่างประเทศ	1,065,000 (7.6%)	1,060,000 (-0.4%)	1,015,000 (-4.3%)	-	-	-
	การออกหนังสือรับรองนิติบุคคล ทางอิเล็กทรอนิกส์ • กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	-	-	41,000 (/)	-	-	14 (/)
	การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ • สำนักงานประกันสังคม	น.ย.-ร.ค. 184,000 (/)	973,000 (/)	1,164,000,000 (19.6%)	-	-	-
e-Medical Record	การใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ • โรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทาง การแพทย์	502,000 (52.3%)	508,000 (1.0%)	691,000 (36.2%)	-	-	-
e-Filing and e-Reporting	การยื่นแบบรายการภาษีสรรพากร ทางอิเล็กทรอนิกส์ • กรมสรรพากร	7,739,000 (2.8%)	8,428,000 (8.9%)	9,920,000 (17.7%)	176,440 (20.2%)	221,080 (25.3%)	365,060 (65.1%)
	การรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML • กรมศุลกากร	62,998,000 (15.3%)	66,132,000 (5.0%)	66,882,000 (1.1%)	-	-	-

หมายเหตุ: () Growth Rate
 (/) ไม่สามารถคำนวณ Growth Rate ได้
 "-" ไม่มีข้อมูล
 * ค่าพยากรณ์ (Forecast)
 ** มูลค่าภาพรวมการซื้อขายหลักทรัพย์

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

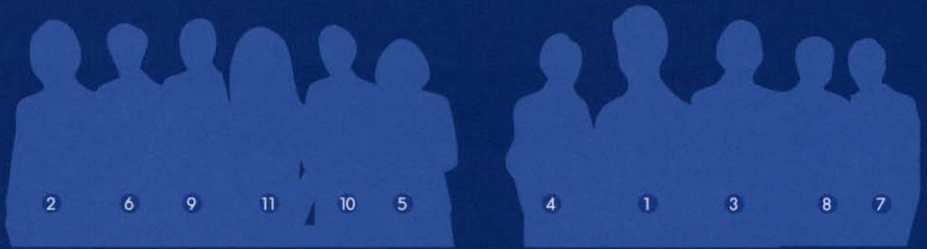

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ “สพธอ.” เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ โดยมีคณะกรรมการบริหารทำหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของ สพธอ. และมีการประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างใกล้ชิด เพื่อกำหนดที่ดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความน่าเชื่อถือ สร้างโอกาส และความเท่าเทียมให้กับทุกภาคส่วน

ภายใต้การดำเนินงานของ สพธอ. ที่หลากหลายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการในหลายส่วนงานของ สพธอ. ประกอบด้วย ทีมนโยบายและส่งเสริม ซึ่งมีทีมดัชนีและสำรวจรวมถึงการทำข้อมูลสถิติเชิงลึก ทีมกฎหมาย ทีมมาตรฐาน ทีมวิจัยและพัฒนา ทีมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญสำหรับรองรับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และทีมความมั่นคงปลอดภัยที่ดูแลไทยเซิร์ต (ThaiCERT) ซึ่งทำหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัยทางออนไลน์ที่กำลังจะเกิดขึ้นและยังดำเนินการวิเคราะห์จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้นร่วมกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งทีมสำคัญที่ช่วยเเกะรอย วิเคราะห์ และตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานการเจาะหรือคุกคามทางออนไลน์ (Forensics Team) เพื่อสนับสนุน ป้องกันและลดความเสี่ยงของการทำธุรกรรมทางออนไลน์และการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือตำรวจในสายงานสืบสวนและสอบสวน ดังนั้น สพธอ. จึงได้วางกลยุทธ์ในการทำงานทั้งเชิงรุกและเชิงรับ โดยมุ่งส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานในหลายด้าน เพื่อช่วยสนับสนุนเป้าหมายสำคัญของประเทศในการเป็น SMART Thailand และส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจทัดเทียมกับประเทศที่เป็นผู้นำในภูมิภาคและพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC 2015 ต่อไป

คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (วาระที่ 3)

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	8. นายทวีศักดิ์ กอนันต์กุล
2. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	9. นายธีระ อภัยวงศ์
3. นางเสาวณี สุวรรณชีพ	10. นางสาววิลาวัณย์ วนดุรงค์วรรณ
4. นายกำพล ศรณะธิตน์	11. นายวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ
5. นายฉิม ตันตียาศว์ศติกุล	12. นายสหัส ตรีทิพบุตร
6. นายชัยณรงค์ โชไชย	13. นายสมศักดิ์ ภูริศรีศักดิ์
7. นายสุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล	14. นายสุเทพ อุ่นเมตตาจิต
	15. นางสมใจ ประเสริฐจรัสกุล

หมายเลข คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

1. จริมพร โชติกเสถียร	ประธานกรรมการ
2. ไชยยันต์ พึ่งเกียรติไพโรจน์	กรรมการโดยตำแหน่ง
3. วรวิทย์ จำปรัตน์	กรรมการโดยตำแหน่ง
4. ทวีศักดิ์ กอนันตกุล	กรรมการโดยตำแหน่ง
5. วิลาวรรณ วนดุรงค์วรรณ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านการเงิน)
6. ปรีชา ปรมาพงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านการเงิน)
7. อภิรมย์ น้อยอำ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์)
8. ชวคิด อັตถศาสตร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านนิติศาสตร์)
9. ธีระ อภัยวงศ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านวิศวกรรมศาสตร์)
10. สมพรต สารโกเศศ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านสังคมศาสตร์)
11. สุรางคณา วายุภาพ	กรรมการและเลขานุการ

อดีตกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

1. นายสุเจตน์ จันทริงษ์
2. นายสิริวัฒน์ พรหมบุรี

อดีตกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

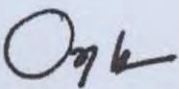
1. นางสาววศิษฐ์รัตน์ ศรีอรุณ	อดีต ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ
2. นางจิราวรรณ บุญเพิ่ม	อดีต ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สารจากรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

สืบเนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเชื่อมโยงและซับซ้อนเพิ่มสูงขึ้น การเกิดวิกฤติในประเทศหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อเมืองไปยังอีกหลายประเทศ การติดตามและประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐาน การใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ ทันสมัย และเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบระหว่างกันได้ อย่างไรก็ตามการติดตามข้อมูลสถิติทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบันยังไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และไม่มี ความครอบคลุมเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transactions) อันเป็นเหตุให้การจัดอันดับเปรียบเทียบระหว่างประเทศไม่ชัดเจน และไม่สะท้อนระดับการพัฒนาของประเทศได้อย่างแท้จริง

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จึงได้จัดทำรายงานสถิติการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฉบับนี้ เพื่อเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาวะปัจจุบัน และบทวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถแข่งขันทางการค้าจากการเปิดเสรีในอนาคต

และในโอกาสที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ได้จัดทำรายงาน Thailand e-Transactions Statistics Report ประจำปี 2555 ผมขอแสดงความชื่นชมในความตั้งใจการดำเนินงานครั้งนี้ และขอเป็นกำลังใจให้ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ทุกท่านที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของภาคประชาชน และภาคธุรกิจ ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้ประเทศไทยสามารถก้าวต่อไปในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาคกรรพ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
31 ธันวาคม 2555

สารจากประธานกรรมการบริหาร

นับตั้งแต่แรกที่ผมได้เข้ารับหน้าที่ประธานกรรมการบริหาร สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการกิจสำคัญในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความน่าเชื่อถือ สร้างโอกาส และความเท่าเทียมให้เกิดขึ้น กับทุกภาคส่วน

ผลการประเมินวัดระดับความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยภาพรวม ในปีที่ผ่านมายังคงตามหลังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค การกำหนด นโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ จำเป็นต้องมีความครอบคลุมทั้ง Back-end Application และ Front-end Application โดยการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความทันสมัยและมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งสามารถรองรับความต้องการของประชาชนอย่าง มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น การตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำ ข้อมูลสถิติเป็นสิ่งจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย ของการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว เนื่องจาก ข้อมูลสถิติเป็นเครื่องสะท้อนศักยภาพปัจจุบันของประเทศ เมื่อกำทำการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อ เติบโตความพร้อมให้สามารถแข่งขันได้โดยไม่เสียเปรียบใน ระดับนานาชาติ

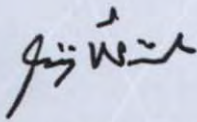
โอกาสนี้ ผมในฐานะประธานกรรมการบริหาร ขอแสดงความขอบคุณ องค์กรต่างๆ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลสถิติในการ จัดทำรายงานฉบับนี้ ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการค้า ต่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานประกันสังคม โรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ กรมสรรพากร และกรมศุลกากร และผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้ จะช่วยให้ท่านได้เห็นถึงความสำคัญของการนำอิเล็กทรอนิกส์ เข้าไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการ รวมทั้งสามารถนำสถิติ ข้อมูลต่างๆ ไปใช้ประกอบการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ หรือ แผนธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการขยายตัวในการให้บริการ หรือการทำธุรกรรมอื่นใดผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่ม มากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศสืบไป

จรัมพร โชติกเสถียร
ประธานกรรมการในคณะกรรมการบริหาร
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
(องค์การมหาชน) 31 ธันวาคม 2555

สารจากปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันการดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายเพื่อขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อมูลสถิติอย่างเป็นมาตรฐานสากล จะมีส่วนช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วยภาษาเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลดีในระยะยาวต่อการติดตามและวัดผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน รวมทั้งยังมีส่วนช่วยให้การจัดการข้อมูลมีความเพียงพอ เชื่อโยง และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถนำข้อมูลสถิติไปใช้ในการวิเคราะห์และดำเนินนโยบายได้อย่างทันกาล นอกจากนี้ การเผยแพร่ข้อมูลที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือยังเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในการเพิ่มโอกาสในเชิงเศรษฐกิจและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน

นายไชยยงค์ พึ่งเกียรติไพโรจน์
ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
31 ธันวาคม 2555

มานาภิศนะ : ธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์

ดร. สาธิต รังคศิริ
อธิบดีกรมสรรพากร

"การจัดเก็บภาษีถือเป็นเครื่องมือหลักในการจัดหารายได้ให้แก่รัฐบาล เป็นไปตามเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กรมสรรพากรจึงได้มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่ราชอาณาจักรเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด"

นายบรรยงก์ ทิมประยูรวงศ์
อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

"กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาให้บริการเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว สะดวกรวดเร็ว และประหยัด เช่น การรับจดทะเบียนจุดเดียว (Single Point) ที่ช่วยลดการติดต่อราชการจาก 4 เหลือเพียง 1 หน่วยงาน ลดเวลาจาก 25 วันเหลือ 60 นาที หรือการนำระบบ e-Certificate มาให้บริการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลผ่านธนาคารกว่า 2,300 สาขาทั่วประเทศ ซึ่งใช้เวลาเพียง 15 นาที ช่วยยกระดับให้ไทยเป็นประเทศที่ง่ายต่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Ease of Doing Business)"

ดร.พ. บุญชัย กิจศนาโยธิน
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
กระทรวง สาธารณสุข

"ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทค่อนข้างสูงในทางภาคแพทย์ แต่การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากความซับซ้อนของข้อมูล รวมทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อกำหนดทิศทางกับดูแลการกำรธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านการแพทย์ และการจัดทำข้อมูลสถิติด้านสาธารณสุขในรูปแบบเดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อการเชื่อมโยงและเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างองค์กร อันนำไปสู่การผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์ในระดับโลก (Medical Hub) อย่างบูรณาการ"

นางสมใจ ประเสริฐจิวังกุล
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

"การทำธุรกรรมทางออนไลน์มีแนวโน้มเพิ่มสูงมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ แต่ประเทศไทยอยู่ตรงไหนในเรื่องนี้ เป็นสิ่งที่ทำให้เราจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เป็น baseline"

นายวรวุฒิ อุ่นใจ
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
บริษัท ออฟฟิศเมท จำกัด (มหาชน)

"ประเทศไทยสามารถอาศัยโอกาสจากการเปิดการค้าเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในการขยายตลาดและฐานการผลิตร่วม เพื่อก้าวเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานในระดับโลก การจัดเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ภาวะปัจจุบันว่าไทยอยู่ตรงไหน เป็นหนึ่งในแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการ"

นางสุรางคณา วายุกหา
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

"แนวทางการขับเคลื่อนการกำรธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งในด้าน Physical และ Logical ร่วมกับการกำหนดนโยบายของภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการและผู้ใช้บริการ ซึ่งทั้งสองแนวทางมีความต้องการข้อมูลสถิติที่มีมาตรฐาน และมีความน่าเชื่อถือเพื่อการวิเคราะห์แนวทาง และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องทุกทิศทาง และยังมีมุ่งหวังให้เกิดการบูรณาการในด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงานและการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริงในอนาคต"

สารบัญ

คำนำ	1
บทสรุปผู้บริหาร	2
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	5
คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (วาระที่ 3)	5
คณะกรรมการบริหาร สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	6
(ร่าง) สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	8
(ร่าง) สารจากประธานกรรมการบริหาร	9
(ร่าง) สารจากปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	10
นาบาคัทสนะ : ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	11
สารบัญ	12
สารบัญแผนภาพ	14
สารบัญตาราง	15
บทนำ	16
การพัฒนาความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	17
ภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน ICT ของประเทศไทย	18

e-Payment

23

“e-Payment” การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

24

- ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

25

e-Trading and service

29

“e-Trading and service” การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์

30

1. การซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์

31

2. การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)

33

e-Certificate	35
“e-Certificate” การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์	36
1. การออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์	37
2. การออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์	38
3. การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์	39
e-Medical Record	41
“e-Medical Record” ข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุข ที่จัดเก็บในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	42
• การใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์	43
e-Filing and e-Reporting	47
“e-Filing and e-Reporting” การยื่นคำร้องขอหนังสือหรือเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	48
1. การยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์	49
2. การรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML	53
e-Transactions Insight	55
มองอนาคต e-Transactions	55
Appendix	56
ภาคผนวก 1 : คำนิยาม	56
ภาคผนวก 2 : การคำนวณค่าทางสถิติ	58
ภาคผนวก 3 : ตัวอย่างข้อมูลบริการทางอิเล็กทรอนิกส์	59
ภาคผนวก 4 : ข้อจำกัดและข้อเสนอนៃของรายงาน (Limitation) หน่วยงานที่อนุเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	61
	62

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1	ปริมาณการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ต่อ 100 คนหรือเรือน	18
แผนภาพที่ 2	การจดทะเบียนโดเมนภายใต้ .th จำแนกตามประเภท	20
แผนภาพที่ 3	ผลการจัดอันดับดัชนีความพร้อมทางด้านเครือข่าย (Network Readiness Index, NRI) ของประเทศไทย ปี ค.ศ. 2012	21
แผนภาพที่ 4	จำนวนเครื่องเอทีเอ็ม	25
แผนภาพที่ 5	จำนวนเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย (EFTPOS)	25
แผนภาพที่ 6	จำนวนบัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต	26
แผนภาพที่ 7	จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่	26
แผนภาพที่ 8	ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสื่อการชำระเงิน	27
แผนภาพที่ 9	มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสื่อการชำระเงิน	28
แผนภาพที่ 10	มูลค่าการทำธุรกรรมทางการเงินต่อรายการผ่านธนาคารทางอินเทอร์เน็ต ธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์	28
แผนภาพที่ 11	จำนวนบริษัทหลักทรัพย์ และจำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชี เพื่อซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	31
แผนภาพที่ 12	มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ จำแนกตามช่องทางการซื้อขายต่างๆ	32
แผนภาพที่ 13	จำนวนผู้ประกอบการและเว็บไซต์ที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ได้รับเครื่องหมาย DBD Registered)	33
แผนภาพที่ 14	มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทผู้ประกอบการ	33
แผนภาพที่ 15	มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในรอบปีที่ผ่านมา (ปี 2553) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	34
แผนภาพที่ 16	รายละเอียดหน่วยงานที่ออกใบรับรองดิจิทัล (Digital Certificate)	37
แผนภาพที่ 17	ปริมาณการออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์	37
แผนภาพที่ 18	จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์ที่เปิดให้บริการ ออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์	38
แผนภาพที่ 19	ปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) ปี พ.ศ. 2555	38
แผนภาพที่ 20	ช่องทางการติดต่อสอบถามเพื่อใช้งานระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services) ของสำนักงานประกันสังคม	39

แผนภาพที่ 21 ปริมาณการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนทางอิเล็กทรอนิกส์และ ไม่ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์	39
แผนภาพที่ 22 ปริมาณเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์และโมใช้อิเล็กทรอนิกส์	43
แผนภาพที่ 23 ปริมาณการใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์	43
แผนภาพที่ 24 ช่องทางการชำระภาษีภายหลังการยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ต	49
แผนภาพที่ 25 หน่วยรับชำระภาษีภายหลังการยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ต	50
แผนภาพที่ 26 ปริมาณการยื่นแบบรายการชำระภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทภาษี	51
แผนภาพที่ 27 มูลค่าเงินภาษีสรรพากรจากแบบรายการภาษีที่ยื่นชำระทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามช่องทางการชำระเงินและประเภทภาษี	52
แผนภาพที่ 28 ปริมาณข้อความ (Message) ที่รับ-ส่งข้อมูลกันระหว่าง ebXML Gateway ของกรมศุลกากรกับหน่วยงานภายนอกในประเทศ	54

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ปริมาณการใช้โทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์	19
ตารางที่ 2 รายชื่อธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการ One for All เทรดออนไลน์ ง่ายๆ ผ่านธนาคาร	32
ตารางที่ 3 จำนวนประชากร Facebook ของภูมิภาคอาเซียน จำแนกตามประเทศ	34
ตารางที่ 4 สัดส่วนโรงพยาบาลที่มีการจัดเก็บข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและ การรักษาพยาบาลในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ปี พ.ศ. 2553	44
ตารางที่ 5 สัดส่วนโรงพยาบาลที่มีการแลกเปลี่ยนหรือส่งต่อข้อมูล ระหว่างระบบสารสนเทศต่างๆ อย่างเต็มที่ ปี พ.ศ. 2553	45
ตารางที่ 6 รายชื่อหน่วยงานออกใบอนุญาตและใบรับรองและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การส่งออกและโลจิสติกส์	53

บทนำ

ปัจจุบันการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้าไปใช้ในการประกอบธุรกรรมได้มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ “สพธอ.” มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างมั่นคงและปลอดภัย

การกำหนดนโยบายหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้รองรับกับการกิจข้างต้น จำเป็นต้องมีสถิติข้อมูลในมิติต่างๆ ที่สามารถสะท้อนสภาพการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ นอกจากนี้ ตัวเลขสถิติต่างๆ เหล่านี้ยังเป็นเครื่องชี้วัดศักยภาพการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยอีกด้วย

ทั้งนี้ การบริหารจัดการข้อมูลสถิติของประเทศไทยยังคงกระจายในองค์กรต่างๆ การจัดเก็บข้อมูลมีความซ้ำซ้อน และไม่สามารถเชื่อมโยงเป็นข้อมูลภาพรวมของประเทศได้ รวมทั้งยังไม่มีกรอบรวบรวมข้อมูลในภาพรวมเพื่อการเผยแพร่ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

ด้วยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับการชำระเงินและไม่มีเชื่อมโยงกับการชำระเงิน ทางคณะกรรมการบริหารฯ จึงได้จัดแบ่งประเภทการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ออกเป็น 5 ประเภทตามลักษณะการดำเนินงาน ประกอบด้วย

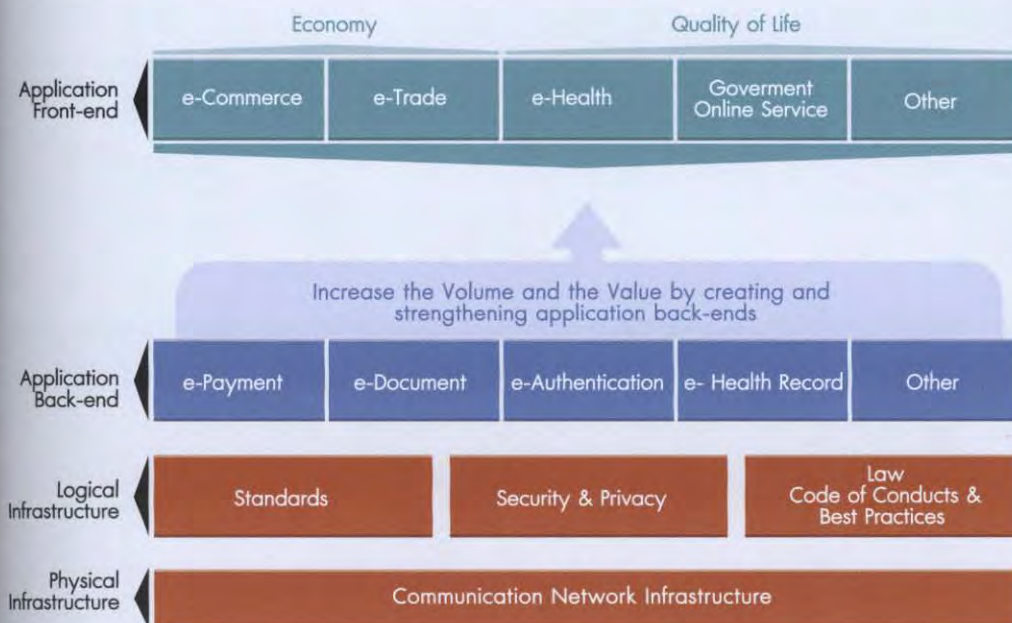
1. e-Payment (การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์)
2. e-Trading and Service (การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์)
3. e-Certificate (การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์)
4. e-Health (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ)
5. e-Filing and e-Reporting (การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์)

การจัดการข้อมูลสถิติอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นสิ่งสำคัญ สพธอ. จึงดำเนินการรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในมิติต่างๆ โดยริเริ่มดำเนินการในปีนี้เป็นปีแรก มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสถิติข้อมูลที่สำคัญเพื่อให้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (baseline) และนำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยให้มีมาตรฐานสากล ในระยะต่อไป การรวบรวมข้อมูลสถิติในอนาคตจะมีการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลที่ครอบคลุมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในทุกสายงานมากขึ้น เพื่อสะท้อนถึงจุดแข็งและจุดอ่อน รวมไปถึงโอกาสและอุปสรรคต่างๆ เพื่อสนับสนุนการกำหนดยุทธศาสตร์การแข่งขัน (Competitive Strategy) ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของไทยในอนาคต

การพัฒนาความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมในหลายๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การผลักดันในเรื่องดังกล่าวนั้นครอบคลุมการส่งเสริมและสนับสนุนตั้งแต่ระดับโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึง Application Back-end เช่น ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และการยืนยันตัวตน เป็นต้น และ Application Front-end เช่น การให้บริการของรัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญทั้งในด้านการเพิ่มมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของสังคม

Secure e-Transactions Development

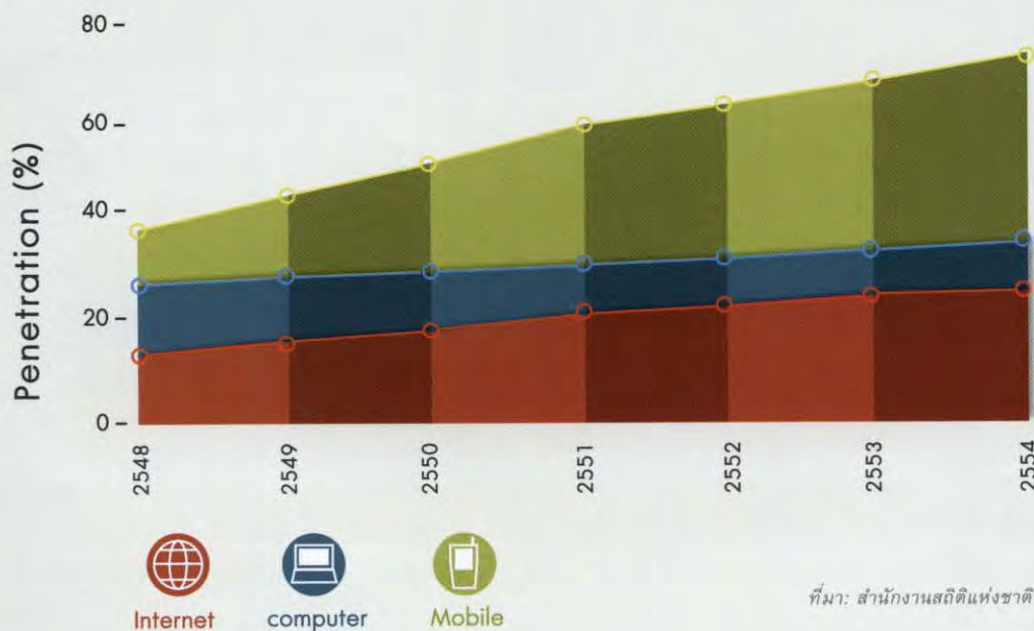
การเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานในปัจจุบัน ได้มีนโยบายของภาครัฐทั้งในด้านการขยายโครงข่ายความเร็วสูงให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงมากขึ้น เพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข และสังคม ภายใต้กรอบนโยบายและแผนแม่บทระดับชาติที่เกี่ยวข้อง พร้อมกันนี้โครงสร้างพื้นฐานในด้านอื่นๆ ก็ยังเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตลอดจนลดอุปสรรคที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัย รวมไปถึงกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ ในส่วนของ Application Back-end จะมีความเกี่ยวข้องกับระบบต่างๆ ที่สนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เช่น ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และการยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งต่างต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อให้ระบบหรือการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือ ทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องมีการสร้างช่องทางในการติดต่อกับผู้ใช้งานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในด้านการซื้อขาย และการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งจากแผนภาพดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในเชิงธุรกิจ และการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

ภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน ICT ของประเทศไทย

การส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านต่างๆ นั้น โครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งชี้ให้เห็นถึงความพร้อมในการเข้าถึงช่องทางการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้ จึงนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน ICT ที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ การจดทะเบียนโดเมนภายใต้ .th และการจัดอันดับความพร้อมทางด้าน ICT ของประเทศไทย

แผนภาพที่ 1 ปริมาณการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ ต่อ 100 คนหรือ

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญทางด้าน ICT ได้แก่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จากแผนภาพที่ 1 พบว่า ปี พ.ศ. 2548-2554 ปริมาณการใช้โครงสร้างพื้นฐานทั้งสามประเภทต่อครัวเรือนมีการเติบโตของอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปริมาณการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า โทรศัพท์เคลื่อนที่มีอิทธิพลสำคัญและเป็นช่องทางในการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 ปริมาณการใช้โทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์

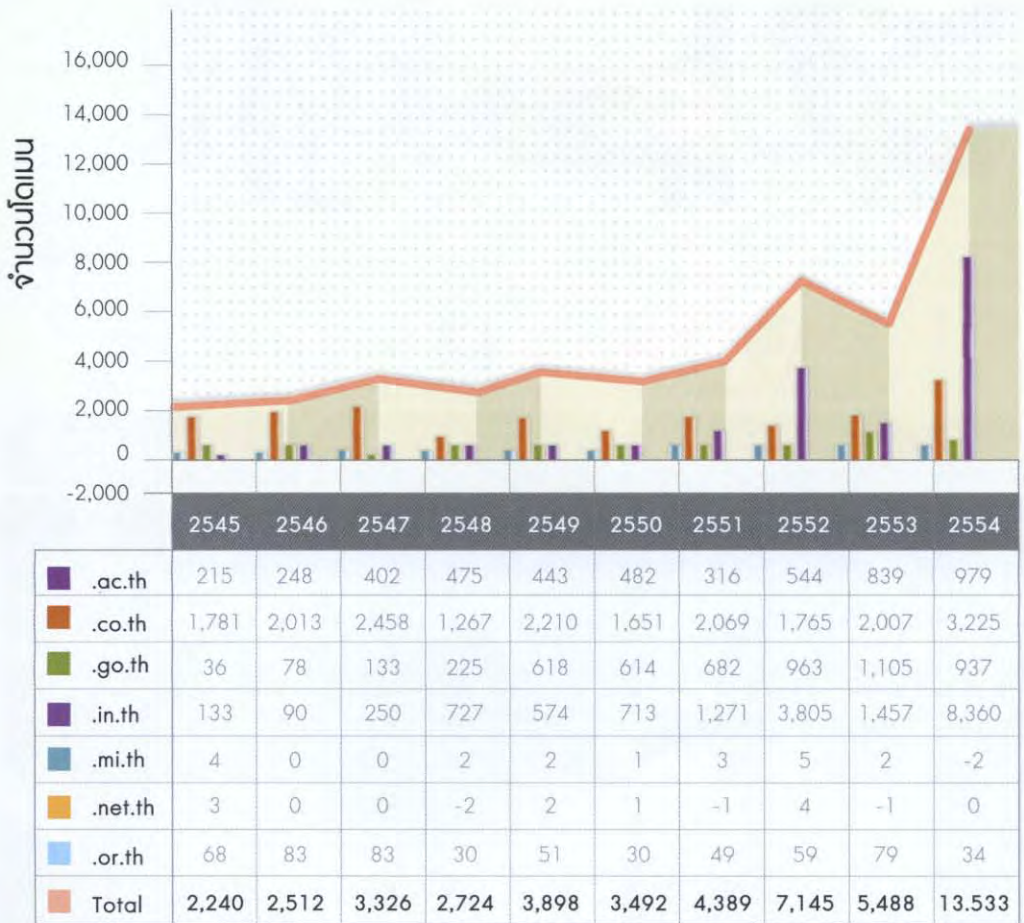
พ.ศ.	โทรศัพท์ประจำที่		โทรศัพท์เคลื่อนที่		อินเทอร์เน็ต	
	จำนวน (ล้านราย)	จำนวนต่อประชากร (%)	จำนวนเปิดใช้ (ล้านราย)	จำนวนต่อประชากร (%)	จำนวน (ล้านราย)	จำนวนต่อประชากร (%)
2547	6.98	10.82	26.97	41.79	0.16	0.26
2548	7.29	11.20	30.46	46.79	0.56	0.85
2549	7.22	11.01	40.13	61.19	0.89	1.37
2550	7.56	11.45	52.97	80.21	1.29	1.96
2551	7.39	11.12	61.84	93.01	2.07	3.12
2552	7.20	10.77	65.95	98.58	2.62	3.92
2553	6.92	10.29	71.73	106.56	3.19	4.74
2554	6.66	9.85	77.60	114.81	3.79	5.61
2555	6.50	9.62	81.68	120.83	4.23	6.26

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

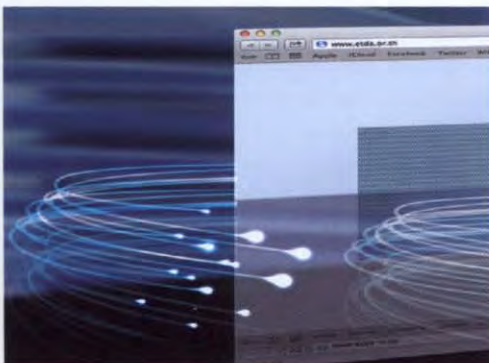
จากตารางที่ 1 พบว่า การติดต่อสื่อสารของประชาชนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้กลายเป็นอุปกรณ์สำคัญที่มาทดแทนโทรศัพท์ประจำที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 การใช้โทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากรในสัดส่วนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ จำนวนการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากรเกินกว่าร้อยละ 100 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนหนึ่งคนมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มากกว่า 1 หมายเลข สำหรับแนวโน้มของการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าประชาชนเริ่มเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์มากขึ้นในระยะเวลาไม่ถึงทศวรรษ โดยมีปริมาณการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์เพิ่มขึ้นกว่า 20 เท่าตัว (จาก 0.16 ล้านรายในปี พ.ศ. 2547 เป็น 4.23 ล้านรายในปี พ.ศ. 2555) ซึ่งเป็นผลมาจากการแข่งขันในตลาดบริการอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้น ที่มีผลทำให้อัตราค่าบริการต่อความเร็วเฉลี่ยมีราคาลดลง (รายงานสภาพตลาดโทรคมนาคม, 2555)

แผนภาพที่ 2 การจดทะเบียนโดเมนภายใต้ .th จำแนกตามประเภท

ที่มา: บริษัท ที.เอส.เน็ต จำกัด

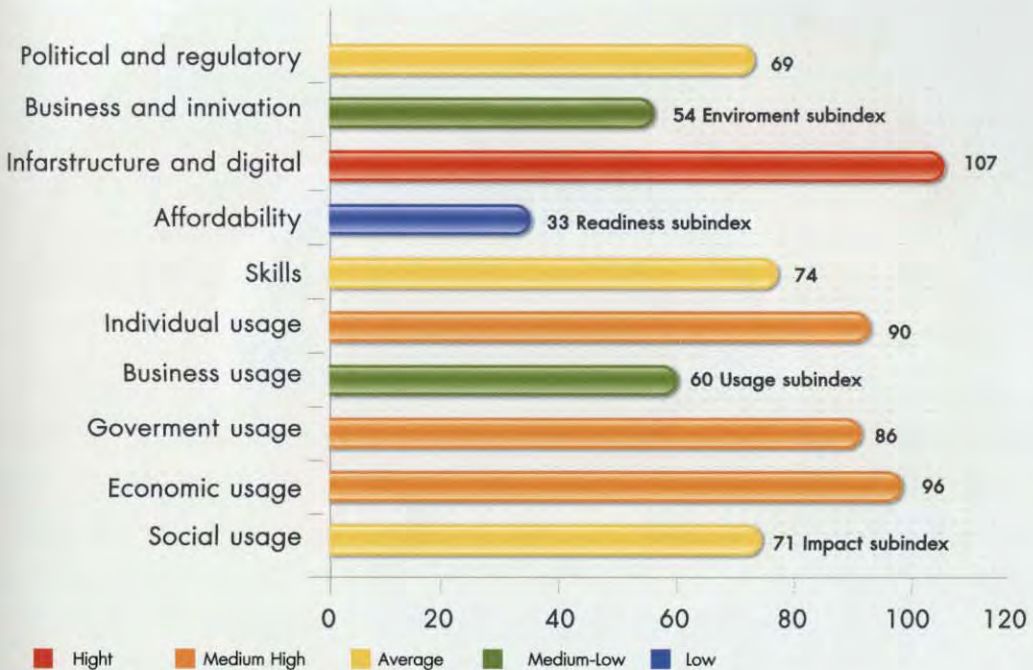
ช่องทางที่สำคัญของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การใช้บริการผ่านหน้าเว็บไซต์ เมื่อพิจารณาจากแผนภาพที่ 2 พบว่า ในปี พ.ศ. 2554 ปริมาณการจดทะเบียนชื่อโดเมนภายใต้ .th มีการเติบโตสูงถึงร้อยละ 147 โดยมีปริมาณการจดทะเบียนทั้งสิ้น 13,533 โดเมน ทั้งนี้ การจดทะเบียนชื่อโดเมนส่วนใหญ่ร้อยละ 62 เป็นการจดทะเบียนในรูปของ .in.th (การจดทะเบียนชื่อโดเมนของหน่วยงานทุกประเภทและบุคคลทั่วไป) และร้อยละ 24 เป็นการจดทะเบียนในรูปของ .co.th (การจดทะเบียนชื่อโดเมนของผู้ถือครองเครื่องหมายทางการค้า การพาณิชย์ และธุรกิจ)

สิ่งพิมพ์รัฐบาล

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

นอกจากนี้ ผลการจัดอันดับความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของประเทศไทย กับประเทศอื่นๆ ทั่วโลกก็เป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ เพื่อการประเมินความพร้อมและความสามารถในการใช้และได้รับประโยชน์จาก ICT ของประเทศโดยเปรียบเทียบ อันนำไปสู่การกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศต่อไป

แผนภาพที่ 3 ผลการจัดอันดับดัชนีความพร้อมทางด้านเครือข่าย (Network Readiness Index, NRI) ของประเทศไทย ปี ค.ศ. 2012

ที่มา: The Global Information Technology Report 2012, World Economic Forum

เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับ ปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) จากดัชนีย่อยตามแผนภาพที่ 3 พบว่า ดัชนีย่อยด้านความพร้อม (Readiness Subindex) ในประเด็นความพร้อมในการจ่ายเพื่อเข้าถึงบริการ (Affordability) เป็นประเด็นที่ไทยอยู่ในอันดับที่ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ โดยอยู่ในอันดับที่ 33 จากทั้งหมด 142 ประเทศ อย่างไรก็ตาม ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและดิจิทัลคอนเทนต์ (Infrastructure and Digital Content) ซึ่งผลการจัดอันดับไทยอยู่ในอันดับที่ 107 ของโลก เป็นประเด็นที่ไทยยังคงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาต่อไป

รวมทั้งต้องตระหนักถึงการจัดทำข้อมูลที่เป็นมาตรฐานสากลเนื่องจากไทยยังมีจุดอ่อนทางการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความซับซ้อน และไม่ครอบคลุมข้อมูลสถิติทั้งหมด เพื่อสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

INTERNATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961192890

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

e-Transactions

e-Payment

การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

e-Payment

การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เป็นการโอนสิทธิการถือครองเงินหรือการโอนสิทธิการถอนเงิน หรือหักเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ใช้บริการที่เปิดไว้กับผู้ให้บริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือบางส่วน (ตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551)

แง่มุมที่น่าสนใจ

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปิดรับเทคโนโลยีของผู้ให้บริการ รวมถึงความเชื่อมโยงและซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อพัฒนาการของระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เพื่อให้การชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนและความเสี่ยงในการดำเนินการได้

ตัวอย่างหนึ่งของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางใหม่ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านอินเทอร์เน็ต และเครื่องมือสื่อสาร เช่น ธนาคารทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) ธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) และบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เป็นต้น ทำให้ผู้ให้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

1. ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

1.1 พัฒนาการของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

การชำระเงิน ซึ่งหมายถึงกระบวนการส่งมอบหรือโอนสื่อการชำระเงินเพื่อชำระราคา อันเป็นผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (ระบบการชำระเงินในประเทศไทย, 2542) มีการพัฒนาจากอดีตอย่างรวดเร็วเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญในการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม ทั้งนี้ การพัฒนาดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของระดับเทคโนโลยี ทำให้องค์กรที่เป็นตัวกลางของการชำระเงินพัฒนาการให้บริการผ่านระบบและอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เช่น เครื่องเอทีเอ็ม และเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย เป็นต้น พร้อมกับการพัฒนาทางด้านสื่อชำระเงินต่างๆ เช่น บัตรพลาสติก และการชำระเงินด้วยสื่ออินเทอร์เน็ตโดยอาศัยโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

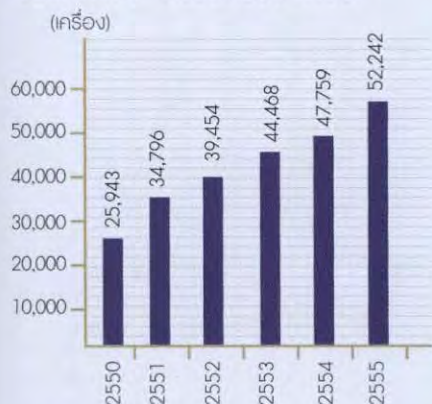
1.1.1 เครื่องเอทีเอ็ม (Automated Teller Machine)

การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านเครื่องเอทีเอ็ม (ATM) ผู้ใช้บริการสามารถทำรายการฝากหรือถอน เงินสดหรือบริการอื่นๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น การโอนเงิน การสอบถามยอดคงเหลือ การชำระค่าสาธารณูปโภค รวมทั้งค่าสินค้าและบริการ เป็นต้น

1.1.2 เครื่องรับบัตร ณ จุดขาย (Electronic Fund Transfer at Point of Sale)

สำหรับการชำระราคาสินค้าและบริการนั้น ผู้ใช้บริการสามารถชำระผ่านเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย (EFTPOS) ซึ่งติดตั้งที่ร้านค้า โดยใช้ผ่านบัตรเดบิต บัตรเครดิต และบัตรพลาสติกอื่นๆ

แผนภาพที่ 4 จำนวนเครื่องเอทีเอ็ม

■ เครื่องเอทีเอ็ม

CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
15.0%	7.4%	9.4%

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพที่ 5 จำนวนเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย (EFTPOS)

■ เครื่องรับบัตร

CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
2.8%	1.1%	-6.0%

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

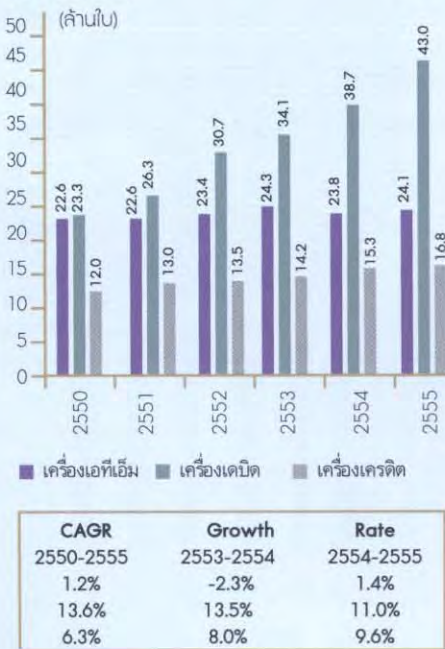
การให้บริการด้วยเครื่องเอทีเอ็มที่สามารถทำรายการอัตโนมัติโดยรองรับธุรกรรมได้หลากหลายและมีต้นทุนที่ต่ำกว่า การให้บริการผ่านหน้าเคาน์เตอร์ของสาขาธนาคารพาณิชย์ เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้จำนวนเครื่องเอทีเอ็มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2555 อัตราการเติบโตของเครื่องเอทีเอ็มโดยเฉลี่ยร้อยละ 15.0 ต่อปี และยังคงมีแนวโน้มเติบโตในอนาคต เห็นได้จากอัตราการเติบโตของปี พ.ศ. 2555 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 จากปี พ.ศ. 2554 ดังแสดงตามแผนภาพที่ 4

จำนวนเครื่องรับบัตร ณ จุดขายมีการเติบโตค่อนข้างสูงในปี พ.ศ. 2555 โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 245,465 เครื่อง ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ -6.0 แม้ว่าอัตราการเติบโตเปรียบเทียบกับปีต่อไปจะค่อนข้างผันผวน แต่จำนวนเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีร้อยละ -6.0 ดังแสดงตามแผนภาพที่ 5

1.1.3 บัตรพลาสติก

บัตรพลาสติกต่างๆ ประกอบด้วย บัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต ซึ่งเป็นบัตรที่ใช้ร่วมกับเครื่องเอทีเอ็มในการทำธุรกรรมทางการเงิน และเครื่องรับบัตร ณ จุดขาย (EFTPOS) ในการชำระค่าสินค้าและบริการจากร้านค้าที่ให้บริการ

แผนภาพที่ 6 จำนวนบัตรเอทีเอ็ม บัตรเดบิต และบัตรเครดิต

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การถือครองบัตรเดบิตซึ่งสามารถทำธุรกรรมชำระค่าสินค้าและบริการได้ยังคงเป็นสัดส่วนที่สูงในบรรดาบัตรพลาสติกต่างๆ จากนโยบายส่งเสริมการออกบัตรเดบิตแทนบัตรเอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ โดยปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนบัตรเดบิต 43 ล้านใบ ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมกว่าร้อยละ 13.6 ต่อปี ในขณะที่บัตรเอทีเอ็มมีจำนวน 24.1 ล้านใบ และบัตรเครดิตมีจำนวน 16.8 ล้านใบ ดังแสดงตามแผนภาพที่ 6

1.1.4 บริการโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่

ปัจจุบัน ผู้ใช้บริการทางการเงินสามารถทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคมโดยอาศัยเครื่องมืออย่างโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสามารถครอบคลุมผู้ใช้บริการอย่างกว้างขวาง

แผนภาพที่ 7 จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ความสามารถของโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งมีฟังก์ชัน (Function) ที่หลากหลาย ราคาที่ปรับตัวลดลงและสามารถซื้อหาได้ง่าย เป็นเหตุผลสำคัญทำให้จำนวนโทรศัพท์เคลื่อนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 81.7 ล้านเลขหมาย เติบโตเฉลี่ยสะสมกว่าร้อยละ 9 ต่อปี ในขณะที่จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่มีอัตราการหดตัวเฉลี่ยสะสมร้อยละ 3.0 ต่อปี ดังแสดงตามแผนภาพที่ 7

1.2 สถานภาพการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

การชำระเงินที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เช่น การโอนเงิน การชำระค่าสินค้าและบริการผ่านบัตรพลาสติก อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น (รายงานระบบการชำระเงิน 2554, ธนาคารแห่งประเทศไทย)

1.2.1 ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย การโอนเงินมูลค่าสูงผ่านระบบบาทเน็ต (BAHTNET) การโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการ (Bulk Payment) การโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคาร (Online Retail Funds Transfer: ORFT) การโอนเงินภายในธนาคาร (รวมชำระค่าสินค้าบริการ) การชำระเงินด้วยบัตรพลาสติก (Payment Cards) และเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

แผนภาพที่ 8 ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามวิธีการชำระเงิน

CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
10.8%	17.4%	8.0%
12.0%	12.9%	11.2%
10.1%	7.8%	12.1%
17.7%	13.9%	20.5%
42.6%	37.9%	49.4%
12.6%	13.2%	15.2%
46.6%	57.2%	47.1%

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยบัตรพลาสติก (Payment Cards) มีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับบรรดาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยในปี พ.ศ. 2555 มีปริมาณการชำระเงินผ่านบัตรพลาสติกซึ่งครอบคลุมทั้งบัตรเครดิต บัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็มกว่า 901,581,000 รายการ ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมกว่าร้อยละ 12.6 ต่อปี ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาปริมาณการชำระเงินเทียบระหว่างสื่อการชำระเงินที่เป็นกระดาษกับสื่อการชำระเงินที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 94.2 ดังแสดงตามแผนภาพที่ 8 ปริมาณการชำระเงินผ่านระบบบาทเน็ต (BAHTNET) มีค่าค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสื่อการชำระเงินประเภทอื่นๆ จึงไม่ปรากฏในแผนภาพ เนื่องจากระบบบาทเน็ตเป็นรายการโอนเงินเพื่อลูกค้าที่เป็นลูกค้าสถาบันและบุคคลที่มีถิ่นฐานในประเทศและนอกประเทศ

1.2.2 มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ปริมาณการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย การโอนเงินมูลค่าสูงผ่านระบบบาทเน็ต (BAHTNET) การโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการ (Bulk Payment) การโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคาร (Online Retail Funds Transfer: ORFT) การโอนเงินภายในธนาคาร (รวมชำระค่าสินค้าบริการ) การชำระเงินด้วยบัตรพลาสติก (Payment Cards) และเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

1.2.2 มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

แผนภาพที่ 9 มูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามสื่อการชำระเงิน (ล้านบาท)

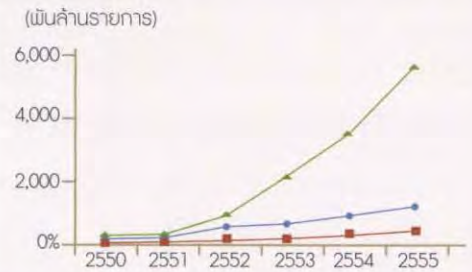
CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
28.9%	17.0%	-15.2%
17.4%	28.9%	27.1%
17.4%	29.9%	19.5%
22.6%	22.0%	23.3%
23.6%	11.3%	60.7%
18.4%	20.9%	22.7%
32.2%	39.3%	41.6%

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-Value Transfer Network: BAHTNET) เป็นการให้บริการแก่สถาบันการเงินและสถาบันอื่นๆ ยังคงมีสัดส่วนมูลค่าการชำระเงินที่สูงที่สุดจากมูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดยังคงมีสัดส่วนมูลค่าการชำระเงินที่สูงที่สุดจากมูลค่าการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด โดยในปี พ.ศ. 2555 มูลค่าการโอนเงินผ่านระบบ BAHTNET 649,119 ล้านบาท ซึ่งมีเติบโตต่ำกว่าปี 2554 ทั้งนี้ มูลค่าการใช้บริการสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการทำธุรกรรมผ่านเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 32.2 ต่อปี ดังแสดงตามแผนภาพที่ 9

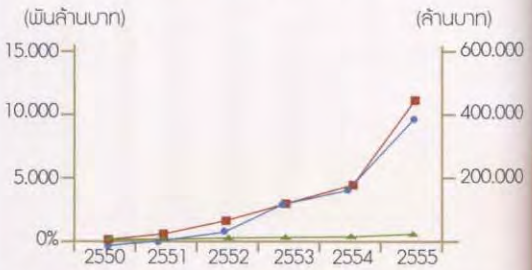
ธนาคารทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) ธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) และบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

แผนภาพที่ 10 มูลค่าการทำธุรกรรมทางการเงิน ต่อรายการผ่านธนาคารทางอินเทอร์เน็ต ธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (เป็นล้านรายการ)

75,642,216	77,953,841	103,007,328	221,458,769	348,197,980	512,311,000
21,220,469	31,375,931	49,368,820	60,793,740	83,841,394	125,276,726
228,578	4,670,377	11,107,223	15,884,571	19,941,530	36,285,076

Legend: Internet Banking (blue line), Mobile Banking (red line), e-Money (green line)

4,897	5,073	5,693	7,892	8,780	14,112
8,661	25,218	63,363	109,816	186,511	439,960
112	8,383	10,549	17,743	24,733	35,000

Legend: Internet Banking (blue line), Mobile Banking (red line), e-Money (green line)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การขยายช่องทางให้บริการของธนาคารผ่านอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ยังคงเติบโตอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ซึ่งเป็นการใช้เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ (ยกเว้นบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เติมเงินโทรศัพท์มือถือ) มีปริมาณการใช้บริการกว่า 512 ล้านรายการ แต่มูลค่าการทำธุรกรรมโดยประมาณทั้งสิ้นเพียง 35,000 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่า มูลค่าการทำธุรกรรมโดยประมาณเฉลี่ยเพียง 68 บาทต่อหนึ่งรายการ ดังแสดงตามแผนภาพที่ 10

e-Trading and service

การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์

e-Trading and service

การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Trading and service) เป็นการตกลงแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ หรือทั้งสองอย่างในเชิงพาณิชย์ โดยอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

แง่มุมที่น่าสนใจ

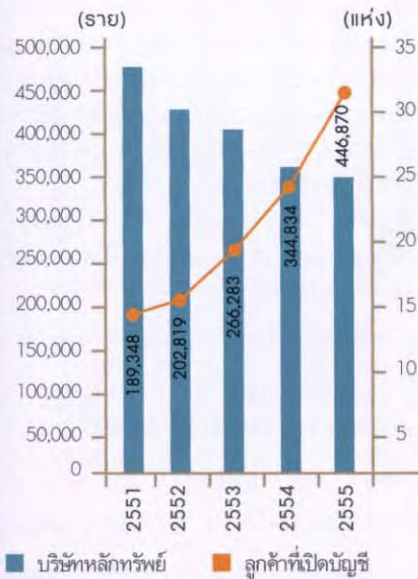
ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นแรงสนับสนุนให้ภาคธุรกิจคำนึงถึงความสำคัญของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานมากขึ้น ข้อมูลสถิติการซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญของประเทศ ประกอบด้วย การซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สะท้อนการกำบังการซึ่งอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว เพื่อรองรับผู้ใช้บริการทั้งในและต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นข้อมูลสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สะท้อนการกำบังสินค้าและบริการที่อาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ให้สามารถแข่งขันทางการค้าได้ในระดับสากล

1. การซื้อขายหลักทรัพย์ ทางอิเล็กทรอนิกส์

1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ ทางอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ จำนวนบริษัทหลักทรัพย์ที่ให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนลูกค้าที่มีการเปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

แผนภาพที่ 11 จำนวนบริษัทหลักทรัพย์ และจำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชีเพื่อซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
-6.0%	-7.1%	-3.8%
23.9%	29.5%	29.6%

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตยังคงเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนลูกค้าที่เปิดบัญชีเพื่อซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกว่า 446,870 ราย โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 23.9 ต่อปี สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มลูกค้าซื้อขายหลักทรัพย์เริ่มหันมาสนใจใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการซื้อขายแพร่หลายมากขึ้น ในขณะเดียวกัน บริษัทหลักทรัพย์ซึ่งให้บริการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ตกลับมีจำนวนลดลง โดยปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนเพียง 25 บริษัท ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกควบรวมกิจการ การขอเพิกถอนโดยสมัครใจ และตลาดหลักทรัพย์สั่งเพิกถอนเนื่องจากฟื้นฟูกิจการไม่สำเร็จ ตามแผนภาพที่ 11

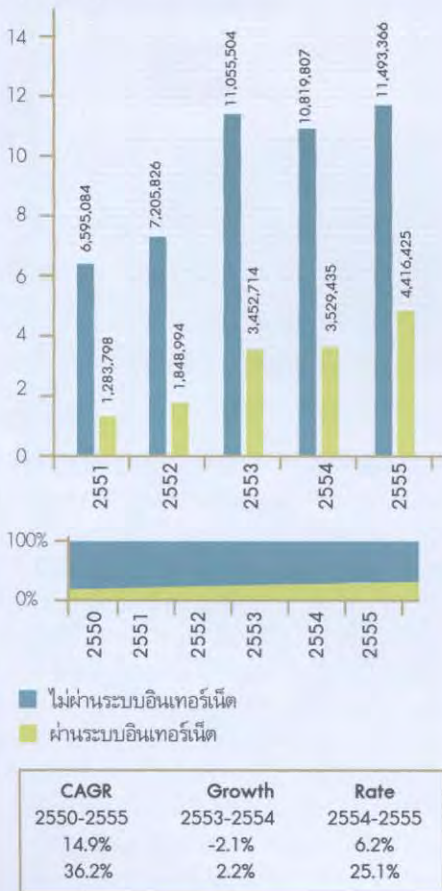
1.2 สถานภาพการซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบัน การซื้อขายหลักทรัพย์สามารถกระทำได้ 2 ช่องทางที่สำคัญ ได้แก่ การซื้อขายที่ไม่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือผ่านเจ้าหน้าที่การตลาดในสังกัดบริษัทหลักทรัพย์ และการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่บริษัทหลักทรัพย์เปิดให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน ด้วยบัตรพลาสติก (Payment Cards) และเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

แผนภาพที่ 12 มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์จำแนกตามช่องทางการซื้อขายต่างๆ

(ล้านบาท)

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะยังคงเป็นส่วนที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับมูลค่าการซื้อขายรวม ในปี พ.ศ. 2555 การซื้อขายรวมทั้งตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่ากว่า 16 ล้านล้านบาท โดยการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตยังคงได้รับความสนใจจากนักลงทุนอย่างต่อเนื่อง ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมกว่าร้อยละ 36.2 ต่อปี คิดเป็นส่วนร้อยละ 27.8 ของมูลค่าการซื้อขายรวมในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังแผนภาพที่ 12

โครงการ One for All เทรดออนไลน์ ง่ายๆ ผ่านธนาคาร

เป็นโครงการสำคัญเพื่อเพิ่มช่องทางการลงทุนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยความร่วมมือระหว่างตลาดหลักทรัพย์ฯ และสถาบันการเงินต่างๆ 9 แห่ง (ตารางที่ 2) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการที่มีแนวโน้มทำการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น โดยผู้ออมที่มีความประสงค์ลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์สามารถลงทุนผ่านหน้าจอบริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตจาก Login name และ Password เดียวกันกับการใช้บริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตอื่นๆ การเชื่อมโยงบริการดังกล่าวทำให้การทำธุรกรรมทางการเงินและการลงทุนเป็นไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2 รายชื่อธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการ One for All เทรดออนไลน์ ง่ายๆ ผ่านธนาคาร

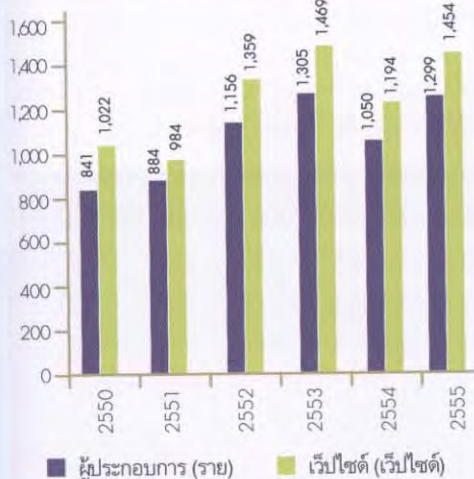
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และ บมจ. หลักทรัพย์ บิวหลวง
- ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และ บล. เคที ซีมิโก้ จำกัด
- ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) และ บมจ. หลักทรัพย์ ธนชาติ
- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และ บมจ. หลักทรัพย์ กสิกรไทย
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และ บมจ. หลักทรัพย์ กรุงศรีอยุธยา
- ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) และ บล. ทีสโก้ จำกัด
- ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และ บล. เกียรตินาคิน จำกัด
- ธนาคารซีไอเอ็มบี จำกัด (มหาชน) และ บล. ซีไอเอ็มบี (ประเทศไทย) จำกัด
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บล. ไทยพาณิชย์ จำกัด

2. การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบัน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้กลายเป็นคำสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางการค้าจากแบบเดิมมาเป็นการซื้อ-ขาย และ/หรือการชำระเงินผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ องค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยยกเว้นธุรกิจประเภทบริษัทหลักทรัพย์ และจัดการกองทุนรวม รวมถึงจำนวนเว็บไซต์ของผู้ประกอบการดังกล่าว

แผนภาพที่ 13 จำนวนผู้ประกอบการและเว็บไซต์ที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ได้รับเครื่องหมาย DBD Registered)

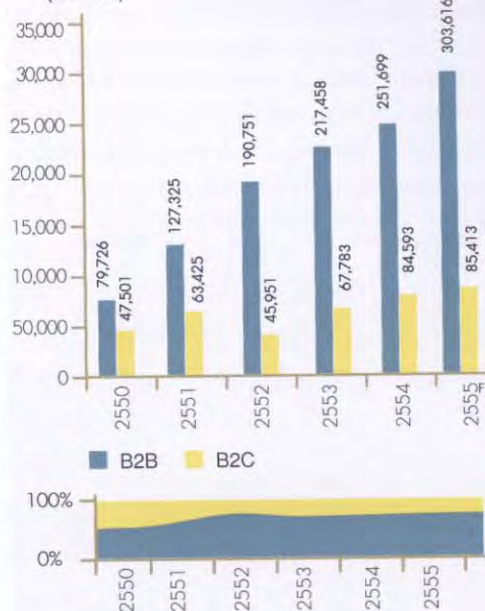
CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
9.1%	-19.5%	23.7%
7.3%	-18.7%	21.8%

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

2.2 สถานภาพการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แสดงยอดขายของผู้ประกอบการประเภทต่างๆ ได้แก่ การทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคธุรกิจด้วยกันเอง (B2B) และการทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C) ซึ่งในที่นี้ จะไม่รวมถึงการทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างภาคธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ (B2G)

แผนภาพที่ 14 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามประเภทผู้ประกอบการ (ล้านบาท)

CAGR	Growth	Rate
2550-2555	2553-2554	2554-2555
30.7%	15.7%	20.6%
12.5%	24.8%	1.0%

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การจดทะเบียนผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเพื่อยืนยันการมีตัวตนของผู้ประกอบการ มีการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 9.1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2555 ทั้งนี้ ปัจจุบันมีจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้น 6,535 ราย ในขณะที่จำนวนเว็บไซต์ของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถมีได้มากกว่าหนึ่งเว็บไซต์นั้น มีการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 7.3 ต่อปี ดังแสดงตามแผนภาพที่ 13

1.2 สถานภาพการซื้อขายหลักทรัพย์ทางอิเล็กทรอนิกส์

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังคงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะการซื้อขายระหว่างภาคธุรกิจด้วยกันเอง (B2B) ในปี พ.ศ. 2555 การทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ประเภท B2B มีมูลค่ากว่า 303,616 ล้านบาท โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 30.7 ต่อปี ทั้งนี้ มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ประเภท B2B ยังคงเป็นประเภทที่มีสัดส่วนค่อนข้างสูงกว่าร้อยละ 78.0 ของมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งสองประเภท ดังแสดงในแผนภาพที่ 14

การทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ประเภท B2C ยังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคตอันเป็นผลพวงจากการเติบโตของจำนวนประชาชนที่สามารถเข้าถึงและการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งความคุ้นเคยของการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวันมีโอกาสมากขึ้น ทำให้คนหันมาใช้ช่องทางการซื้อขายผ่านอิเล็กทรอนิกส์ และกระแสนิยมของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีการใช้ช่องทางดังกล่าวในการซื้อขายออนไลน์มากขึ้น

แผนภาพที่ 15 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ในรอบปีที่ผ่านมา (ปี 2553) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ
หมายเหตุ: ไม่รวมมูลค่าขายที่เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ (e-Auction)

เมื่อพิจารณามูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า สินค้าและบริการที่มีราคาสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ และผลิตภัณฑ์ มีมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปี พ.ศ. 2553 ประมาณ 73,131 ล้านบาท ในขณะที่อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอินเทอร์เน็ต และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ท มีมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 66,297 และ 60,023 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศดังแสดงตามแผนภาพที่ 15

โอกาสขยายตลาดภูมิภาคอาเซียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

จำนวนผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สำคัญอย่าง Facebook ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียนซึ่งมีประชากร Facebook กว่า 105 ล้านคน (ณ 31 มีนาคม 2555) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.6 และร้อยละ 12.5 ของผู้ใช้บริการ Facebook รวมของเอเชียและทั้งโลก ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร Facebook ของภูมิภาคอาเซียน จำแนกตามประเทศ

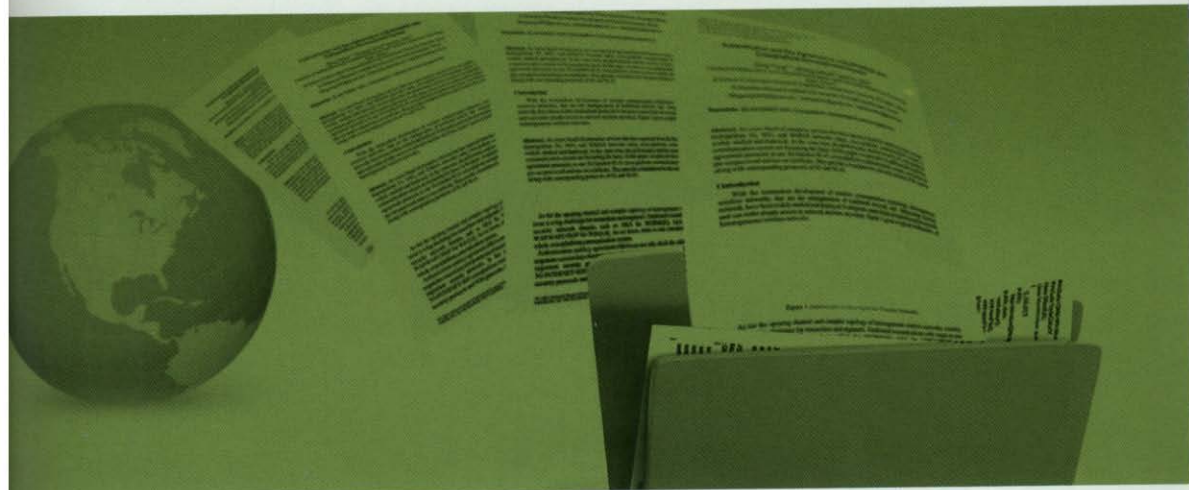
อันดับ	ประเทศ	ประชากร Facebook (คน)
1	อินโดนีเซีย	43,523,740
2	ฟิลิปปินส์	27,724,040
3	ไทย	14,235,700
4	มาเลเซีย	12,365,780
5	เวียดนาม	3,173,480
6	สิงคโปร์	2,602,880
7	กัมพูชา	449,160
8	บรูไน ดารุสซาลาม	234,060
9	ลาว	156,160

ที่มา: internetworldstats.com

จำนวนประชากร Facebook จำแนกตามประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีขนาดสอดคล้องกับจำนวนประชากรของประเทศนั้น โดยประเทศที่มีจำนวนประชากร Facebook มากที่สุด ได้แก่ อินโดนีเซีย ซึ่งมีจำนวน 44 ล้านคนตารางที่ 3 ในขณะที่ไทยมีประชากร Facebook เป็นอันดับ 3 จำนวน 14 ล้านคน ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนแนวโน้มสภาวะเครือข่ายสังคมค้าขายทางออนไลน์ (Social Commerce) ที่กำลังเติบโต ซึ่งเป็นการค้าขายผ่านช่องทางการสื่อสารที่ง่ายขึ้นโดยอาศัยเทคโนโลยีและเกิดการปฏิสัมพันธ์รูปแบบใหม่ จะเห็นได้ว่าการเติบโตของประชากร Facebook ดังกล่าวถือเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางเพื่อการขยายตลาดสินค้าและบริการทั้งภายในและภายนอกประเทศผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

e-Certificate

การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์

e-Certificate

การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) เป็นการรับรองหรืออนุญาตให้ใช้สิทธิ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ในรูปแบบต่างๆ เช่น ใบอนุญาต ใบรับรอง และการขึ้นทะเบียน เป็นต้น

แง่มุมที่น่าสนใจ

แนวโน้มการเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศนำมาซึ่งการยกระดับกระบวนการให้บริการของภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมการค้าการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างการรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ การออกหนังสือรับรองการค้าระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า และ ใบอนุญาตและหนังสือรับรองการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทั่วไป โดยกรมการค้าต่างประเทศ การออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสำนักงานประกันสังคม ทั้งนี้ การรับรองสิทธิ์เป็นการทำธุรกรรมภายใต้กฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ ฯลฯ การทำธุรกรรมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นการอำนวยความสะดวกอีกช่องทางหนึ่งให้แก่ผู้ใช้บริการ

1. การออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์

1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศ

หนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศเป็นเอกสารสำคัญที่ผู้นำเข้า-ส่งออกใช้เป็นหลักฐานยืนยันเพื่อขอรับสิทธิพิเศษต่างๆ ตามความตกลงของประเทศสมาชิก โดยปัจจุบันสามารถยื่นคำขอเอกสารดังกล่าวผ่านเว็บไซต์ อย่างไรก็ตาม การยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศจำเป็นต้องมีการแนบเอกสารไฟล์ PDF ที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ในการส่งคำร้อง ในขณะที่ข้อมูลคำร้องจะต้องมีการใช้ใบรับรองดิจิทัล (Digital Certificate)

แผนภาพที่ 16 รายละเอียดหน่วยงานที่ออกใบรับรองดิจิทัล (Digital Certificate)

TOT

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

- สำนักงานใหญ่ (แจ้งวัฒนะ)
- ศูนย์บริการลูกค้าภูมิภาค 8 แห่ง
- จุดให้บริการ ณ ศูนย์บริการลูกค้าทีโอทีสาขาคลองเตย

CAT

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

- สำนักงานใหญ่ (แจ้งวัฒนะ)
- สำนักงานบริการลูกค้า กสท (ทั่วประเทศ)

ผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ (Certification Authority: CA) ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและเป็นหน่วยงานที่ออกใบรับรองดิจิทัลในโครงการแบบไร้กระดาษ (Paperless) ของกรมศุลกากร ประกอบด้วย บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) โดยมีศูนย์บริการที่สามารถให้บริการใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ได้ดังแสดงตามแผนภาพที่ 16

1.2 สถานภาพการออกหนังสือรับรองการค้าระหว่างประเทศปัจจุบัน

หนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศที่ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า และใบอนุญาตและหนังสือรับรองการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทั่วไป

ปริมาณการออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ยังคงมีปริมาณการออกหนังสือที่ค่อนข้างสูง ปี พ.ศ. 2555 หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้ามีจำนวน 930,904 ฉบับ โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 1.0 ต่อปี ในขณะที่ปริมาณใบอนุญาตและหนังสือรับรองการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทั่วไป มีอัตราการหดตัวเฉลี่ยสะสมร้อยละ 1.2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2555 ดังแสดงตามแผนภาพที่ 16

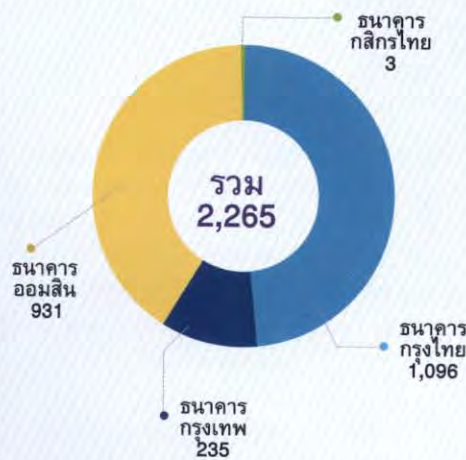
การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในรูปเขตการค้าเสรีระดับทวิภาคีและพหุภาคีที่เพิ่มมากขึ้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้ปริมาณการออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศซึ่งรวมถึงการยื่นคำขอหนังสือทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2. การออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

บริการหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถติดต่อขอรับบริการได้ที่สาขาราชการที่ร่วมโครงการซึ่งปรากฏโลโก้ DBD e-Certificate ทั้งนี้ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการขยายการให้บริการจากเดิมเฉพาะหนังสือรับรองห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด เพิ่มขึ้น ได้แก่ 1) การรับรองสำเนาเอกสารทางทะเบียน งบการเงิน และบัญชีรายชื่อของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทจำกัดมหาชน 2) หนังสือรับรองข้อความที่นายทะเบียนเก็บรักษาไว้ของการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว 3) การรับรองสำเนาเอกสารทางทะเบียน และงบการเงิน การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และ 4) การรับรองสำเนาเอกสารทางทะเบียน งบการเงิน ทะเบียนสมาชิกสมาคมการค้า และหอการค้า ซึ่งระบบการพิมพ์ออกในระบบหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดย สพรธ. เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับรองสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

แผนภาพที่ 18 จำนวนสาขาราชการพาณิชย์ที่เปิดให้บริการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์

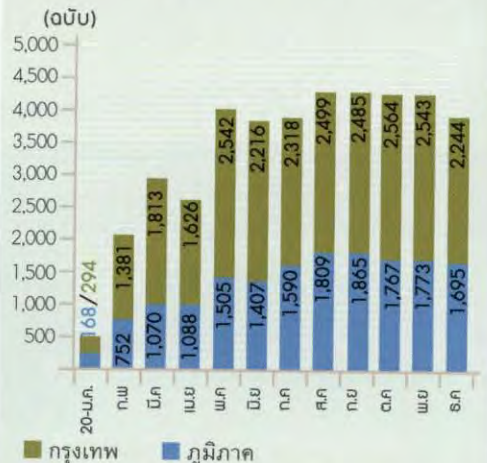

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

จำนวนสาขาราชการพาณิชย์ที่เปิดให้บริการออกหนังสือรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2556) มีทั้งสิ้น 2,265 สาขาทั่วประเทศ โดยธนาคารกรุงไทยมีจำนวน 1,096 สาขา ธนาคารออมสินมีจำนวน 931 สาขา ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารกสิกรไทยมีจำนวน 235 และ 3 สาขา ตามลำดับ รายละเอียดตามแผนภาพที่ 18

2.2 สถานภาพการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

แผนภาพที่ 19 ปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) ปี พ.ศ. 2555

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) ในส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่มีการให้บริการครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 ปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งสิ้น 41,016 ฉบับ โดยข้อมูลล่าสุดเดือนธันวาคมมีปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ในพื้นที่ภูมิภาคจำนวน 1,695 ฉบับ ดังแสดงในแผนภาพที่ 19 ในขณะที่ปริมาณหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวน 2,244 ฉบับ ทั้งนี้ ปริมาณหนังสือรับรองที่ออกในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ : ภูมิภาค มีสัดส่วนร้อยละ 60 : 40 ของหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวม

3. การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์

3.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์

บริการทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นบริการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการภายใต้สถานประกอบการ เช่น การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ การแจ้งการรับผู้ประกอบการเข้าทำงาน การแจ้งสิ้นสุดการเป็นผู้ประกอบการ และการแจ้งการเปลี่ยนแปลงชื่อเท็จจริงของผู้ประกอบการ เป็นต้น

การให้บริการของสำนักงานประกันสังคมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น มีการเตรียมความพร้อมสำหรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการใช้งานระบบ และการสอบถามวิธีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ในหลายช่องทาง ได้แก่ โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) และการสนทนาออนไลน์ เพื่อช่วยให้การให้บริการเป็นไปอย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

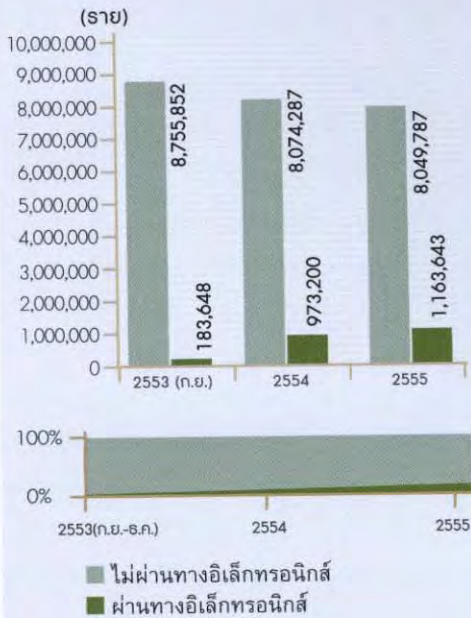
แผนภาพที่ 20 ช่องทางการติดต่อสอบถามเพื่อใช้งานระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services) ของสำนักงานประกันสังคม

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

3.2 สถานภาพการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

แผนภาพที่ 21 ปริมาณการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์ และไปผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

ปริมาณการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ (การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการและการแจ้งรับผู้ประกอบการเข้าทำงาน) จากแผนภาพที่ 21 ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้นประมาณ 9.21 ล้านราย โดยการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการทางอิเล็กทรอนิกส์มีประมาณ 1.2 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.6 ของผู้ประกอบการทั้งหมด โดยมีอัตราการเติบโตปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 19.6 ในขณะที่การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่ไม่ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์มีประมาณ 8.05 ล้านราย ด้วยอัตราการหดตัวปี พ.ศ. 2555 ร้อยละ 0.3

e-Medical Record

ข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาล
หรือสถานบริการสาธารณสุข

e-Medical Record

การจัดเก็บข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถานพยาบาล เพื่อประโยชน์ต่อการให้บริการรักษาอย่างต่อเนื่อง

แง่มุมที่น่าสนใจ

การจัดเก็บข้อมูลทางการแพทย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการจัดเก็บเอกสารเวชระเบียนผู้ป่วยทั้งแอมป์ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานสาธารณสุขมีการจัดเก็บในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มากขึ้น เพราะนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนในการจัดเก็บเอกสารในรูปแบบกระดาษและความสะดวกในการค้นหาของบุคลากรทางการแพทย์แล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อการรักษาอย่างต่อเนื่องในอนาคตได้อีกทางหนึ่ง

บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและบริการที่ดี โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยต่างประเทศเข้ามารักษาพยาบาลมากขึ้น

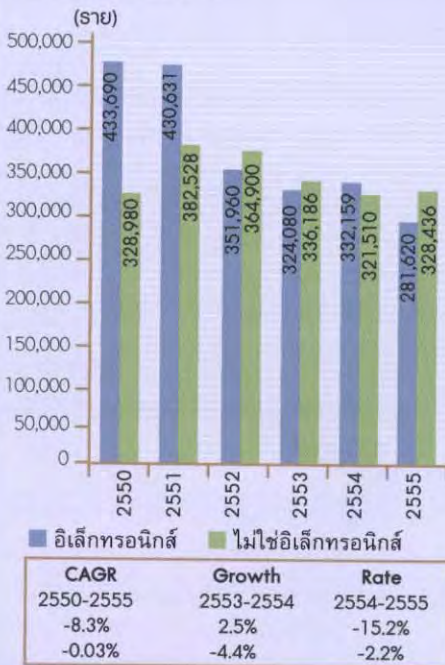
เพื่อการส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์ในระดับโลก (Medical Hub) การเตรียมพร้อมในการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศไปจนถึงระดับตำบลเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องผลักดันให้เกิดขึ้นในแผนพัฒนาระดับชาติของประเทศต่อไป เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถใช้บริการสาธารณสุขได้อย่างต่อเนื่อง

1. การใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์

1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการใช้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์

เวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Medical Record) เป็นการจัดเก็บเอกสารเวชระเบียนผู้ป่วยทั้งเพิ่มโดยการสแกนภาพลงบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือคอมพิวเตอร์ เช่น ซีดี หรือฮาร์ดดิสก์ เป็นต้น และการบันทึกข้อมูลประวัติผู้ป่วยเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยตรง เพื่อลดพื้นที่การจัดเก็บเอกสารและประโยชน์ในการสืบค้น

แผนภาพที่ 22 ปริมาณเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์และไม่ใช่อิเล็กทรอนิกส์

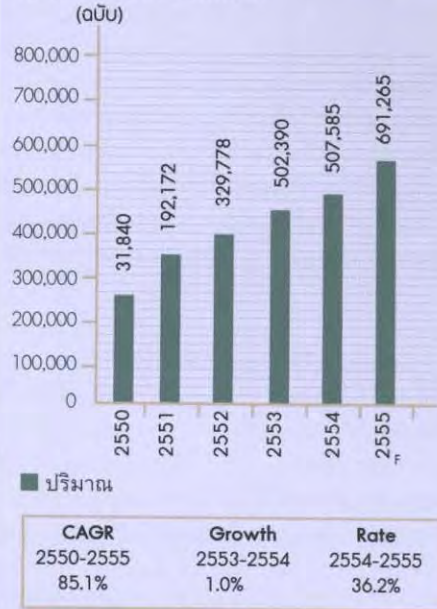
ที่มา: โรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ ร.พ. ศิริราช ร.พ. จุฬาลงกรณ์ และ ร.พ. มหาราชนครเชียงใหม่ เป็นต้น

ปริมาณเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ที่โรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์จัดเก็บในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในปี พ.ศ. 2550-2555 มีปริมาณทั้งสิ้น 2,154,140 ราย โดยปริมาณการจัดเก็บในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 281,620 ราย ลดลงร้อยละ 15.2 จากปีก่อนหน้า ตามแผนภาพที่ 22 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอัตราการเติบโตสะสมเฉลี่ยจะมีค่าติดลบที่ร้อยละ 8.3 แต่เนื่องจากการจัดเก็บเวชระเบียนตามปีที่เข้ารับการรักษา (H.N.)

ปริมาณเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นอยู่กับปริมาณผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาของโรงพยาบาลในปีนั้นๆ ด้วย

1.2 สถานภาพการให้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

แผนภาพที่ 23 ปริมาณการให้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา: โรงพยาบาลที่มีการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เป็นต้น

เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการจากเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (EMR) บุคลากรทางการแพทย์สามารถใช้บริการจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ซีดี การดาวน์โหลดทางอินเทอร์เน็ต และการดาวน์โหลดจากเครือข่ายของโรงพยาบาลนั้นๆ ปริมาณการให้บริการเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ปี 2550-2555 รวมทั้งสิ้น 2,255,030 ครั้ง ด้วยอัตราการเติบโตสะสมเฉลี่ยร้อยละ 85.1 ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2555 มีปริมาณการให้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 691,265 ฉบับ เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.2 จากปี พ.ศ. 2554

การให้บริการภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต จากความสะดวกในการค้นหาและสามารถดูภาพเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ได้ทางออนไลน์ ทั้งนี้ ปริมาณการให้บริการดังกล่าวขึ้นอยู่กับปริมาณผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วย

เนื่องจากระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (Hospital Information System) ที่แต่ละโรงพยาบาลนำมาใช้มีความแตกต่างกัน เช่น ระบบ HOSxP ระบบ Hospital OS หรือเป็นระบบที่โรงพยาบาลพัฒนาขึ้นเอง/จ้างพัฒนาเป็นพิเศษ เป็นต้น วิธีการวัดแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อาจมีข้อจำกัดของข้อมูลที่สามารถนำมาวัดเป็นปริมาณเฉพาะเบี่ยงนออิเล็กทรอนิกส์และปริมาณการใช้ที่ชัดเจนในทุกโรงพยาบาลได้ยาก จึงควรใช้วิธีการวัดแบบอื่นที่ไม่ต้องอาศัย Objective Data ที่อาจหาข้อมูลได้ยาก ควบคุมไปด้วย เช่น การประเมินปริมาณการใช้งานโดยโรงพยาบาลในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

ข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่จัดเก็บในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Health Record) จากโครงการสำรวจการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงพยาบาลไทย (Thai Hospitals Adoption of Information Technology Survey: THAIS) โดยนายแพทย์ฉนวนรณ ธีระอัมพรพันธุ์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นข้อมูลที่สามารถสะท้อนระดับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงพยาบาลได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำการสำรวจโรงพยาบาลทั่วประเทศจำนวน 908 แห่งจากโรงพยาบาลทั้งหมด 1,298 แห่งในปี พ.ศ. 2553

โรงพยาบาลที่มีการจัดเก็บข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Health Record: EHR) ในลักษณะข้อมูลแบบบันทึกทั่วไป (Basic EHR) ซึ่งจัดเก็บข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ประวัติการเจ็บป่วยและบันทึกทางการแพทย์ การวินิจฉัยโรค ยาที่แพทย์สั่งและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 50 ของโรงพยาบาลที่ทำการสำรวจทั่วประเทศ โดยเฉพาะข้อมูลผู้ป่วยนอก ซึ่งมีการจัดเก็บในสัดส่วนร้อยละ 87 ดังแสดงตามตารางที่ 4

ในขณะที่สัดส่วนโรงพยาบาลที่มีการจัดเก็บข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Health Record) ในลักษณะข้อมูลแบบบันทึกเพิ่มเติม (Comprehensive EHR) ซึ่งนอกจากครอบคลุมข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ประวัติการเจ็บป่วยและบันทึกทางการแพทย์ การวินิจฉัยโรค ยาที่แพทย์สั่งและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการแล้วยังมีการจัดเก็บภาพและผลการตรวจทางรังสีวิทยา ประวัติการแพทย์ และรายการยาที่มีปฏิกริยาต่อกัน มีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเพียงร้อยละ 5 ของโรงพยาบาลที่มีการสำรวจทั่วประเทศ

ตารางที่ 4 สัดส่วนโรงพยาบาลที่มีการจัดเก็บข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ปี พ.ศ. 2553

ข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่จัดเก็บในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (แบบบันทึกทั่วไป)			ข้อมูลประวัติด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่จัดเก็บในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (แบบบันทึกเพิ่มเติม)		
ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน	ผู้ป่วยนอก	ผู้ป่วยใน	ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน	ผู้ป่วยนอก	ผู้ป่วยใน
49.8%	86.6%	50.4%	5.3%	10.6%	5.7%

ที่มา: Theera-Ampornpant N. Thai hospitals' adoption of information technology: a theory development and nationwide survey [dissertation]. Minneapolis (MN): University of Minnesota; 2011 Dec. 376 p.

ตารางที่ 5 สัดส่วนโรงพยาบาลที่มีการแลกเปลี่ยนหรือส่งต่อข้อมูล
ระหว่างระบบสารสนเทศต่างๆ พ.ศ. 2553

ประเภทของข้อมูล	ภายในโรงพยาบาล	ภายนอกโรงพยาบาล
ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย	48.8%	11.1%
ประวัติการเจ็บป่วยและบันทึก ทางการแพทย์ในแผนกผู้ป่วยนอก	41.4%	8.6%
ประวัติการเจ็บป่วยและบันทึก ทางการแพทย์ในแผนกผู้ป่วยใน	46.4%	12.5%
การวินิจฉัยโรคของผู้ป่วยนอก	50.9%	10.4%
การวินิจฉัยโรคของผู้ป่วยใน	30.8%	7.3%
ยาที่แพทย์สั่งให้ผู้ป่วยนอก	40.3%	11.6%
ยาที่แพทย์สั่งให้ผู้ป่วยใน	41.3%	9.1%
รายการผ่าตัดและการทำหัตถการ	32.4%	9.1%
ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	43.8%	8.6%
ภาพและผลการตรวจทางรังสีวิทยา	15.3%	3.8%

ที่มา: Theera-Ampornpant N. Thai hospitals' adoption of information technology: a theory development and nationwide survey [dissertation]. Minneapolis (MN): University of Minnesota; 2011 Dec. 376 p.

เมื่อพิจารณาการแลกเปลี่ยนหรือส่งต่อข้อมูลระหว่างระบบสารสนเทศต่างๆ อย่างเต็มที่ พบว่าในปี พ.ศ. 2553 โรงพยาบาลของไทยมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในโรงพยาบาลมากกว่าการเชื่อมโยงภายนอกโรงพยาบาล โดยเฉพาะการเชื่อมโยงข้อมูลการวินิจฉัยโรคของผู้ป่วยนอกซึ่งมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 48.8 ในขณะที่การเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวภายนอกโรงพยาบาลมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.1 ดังแสดงตามตารางที่ 5 ทั้งนี้ สัดส่วนการเชื่อมโยงข้อมูลภายนอกโรงพยาบาลซึ่งมีค่าค่อนข้างน้อยนั้น

ปัจจัยหนึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบสารสนเทศของแต่ละโรงพยาบาลมีความแตกต่างกัน จึงไม่สามารถส่งต่อข้อมูลระหว่างกันได้ การตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของมาตรฐานข้อมูลสุขภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการมีนโยบายในการพัฒนาและสนับสนุนให้ใช้มาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทางสุขภาพ (Health Information Standards) เป็นแนวทางสำคัญเพื่อเชื่อมโยงและเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างองค์กรหรือระหว่างประเทศได้ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสุขภาพในระยะยาว

รหัสยามาตรฐาน

เพื่อการบริหารจัดการระบบการเงินการคลังสุขภาพ และการกำกับ ติดตามและตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศฯ สิ่งสำคัญ คือ การพัฒนาระบบมาตรฐานบัญชีข้อมูลยาและเครื่องมือแพทย์ รวมถึงมาตรฐานรหัสยาและเครื่องมือแพทย์ (Standard Drug and Medical Devices Information and Coding System)

การพัฒนา**รหัสยามาตรฐาน** หมายถึง การกำหนดรหัสยาตามข้อมูลที่เกี่ยวกับสารเคมีของตัวยา ชื่อสามัญ (Generic Name) ชื่อการค้า (Trade Name) รูปแบบ (Dose Form) ขนาดความแรง (Strength) ขนาดการใช้ (Unit of Used) และขนาดบรรจุ (Pack Size)

รหัสยามาตรฐานที่ใช้ในประเทศไทยมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นการกำหนดใช้กันเองในหน่วยงานต่างๆ ได้แก่

- รหัสยาตาม AHFS Pharmacologic Therapeutic Classification 2004-2005
- รหัสยาตาม The Anatomical Therapeutic Chemical Classification System (ATC)
- รหัสยาตาม BNF British National Formulary 49, March 2005
- รหัสยาตามระบบ IOWA Code Modified
- รหัสยาของสำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข
- รหัสสินค้าและบริการภาครัฐ (Government Product and Services Code: GPSC)
- รหัสยากลาง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง
- รหัสยาขององค์การเภสัชกรรม
- รหัสยาของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- พิกัดอัตราศุลกากร กรมศุลกากร

ซึ่งแต่ละระบบมีข้อจำกัดแตกต่างกันออกไป ข้อเสนอในการพัฒนารหัสยามาตรฐาน ควรเป็นการพัฒนาต่อยอดบัญชียาให้ครอบคลุมเพียงพอต่อระบบบริการยา เวชภัณฑ์ และการเบิกจ่ายในระดับรายการยา พร้อมให้บริการกับผู้ใช้หรือหน่วยงานทุกกลุ่ม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างรหัสยามาตรฐานที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ อาจมีแนวทางการพัฒนารหัสยามาตรฐานตามระบบ SNOMED-CT (Systematized Nomenclature of Medicine Clinical Terms) ซึ่งถือเป็นระบบหนึ่ง ที่นิยมใช้ทั่วโลก

e-Filing and e-Reporting

การยื่นคำร้องขอหนังสือหรือเอกสาร
ทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่
ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

e-Filing and e-Reporting

การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ซึ่งเป็นระบบหนังสือราชการทางออนไลน์ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้และอัปโหลดไฟล์เหล่านั้นผ่านอินเทอร์เน็ตได้ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Reporting) ซึ่งผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดทางออนไลน์

แง่มุมที่น่าสนใจ

ความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีของคนรุ่นใหม่และการปฏิรูปการบริการไร้เอกสารแบบครบวงจรของหน่วยงานภาครัฐ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบในเชิงบวกต่อพัฒนาการของการยื่นคำร้องขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing and e-Reporting)

บริการด้าน e-Filing and e-Reporting ที่มีการใช้บริการอย่างกว้างขวาง เช่น การยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกรมสรรพากร และการรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML โดยกรมศุลกากร เป็นต้น

ภายใต้ความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่กำลังจะเกิดขึ้น การพัฒนาฐานโครงสร้างพื้นฐานให้มีมาตรฐานสากลเป็นภารกิจสำคัญซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรองรับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็นระบบในอนาคต

1. การยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์

1.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์

การยื่นแบบรายการภาษีต่างๆ ภายใต้การจัดเก็บของกรมสรรพากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งยื่นผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถชำระภาษีได้หลายช่องทาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสียภาษีอย่างครบวงจร

1.1.1 ช่องทางการชำระภาษี

แผนภาพที่ 24 ช่องทางการชำระภาษีภายหลังการยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ต

ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

- e-Payment
- ATM
- ATM Internet
- Internet Banking
- Tele / Phone Banking
- Mobile Banking
- Tax Smart Card
- Internet Credit Card

ไม่ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

- เคาน์เตอร์ธนาคาร
- จุดชำระเงินเคาน์เตอร์เซเว่น (7-Eleven)
- เคาน์เตอร์ไปรษณีย์ (Pay@Post)

ที่มา: กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

การชำระภาษีสามารถดำเนินการได้หลายช่องทาง ทั้งการชำระทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-Payment ธนาคารทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) ธนาคารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) และบัตรพลาสติกต่างๆ รวมถึงช่องทางที่ไม่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การชำระผ่านเคาน์เตอร์บริการต่างๆ เป็นต้น ดังแสดงตามแผนภาพที่ 24

1.1.2 หน่วยรับชำระภาษี

แผนภาพที่ 25 หน่วยรับชำระภาษีภายหลังการขึ้นแบบทางอินเทอร์เน็ต

สถาบันการเงิน	สาขานาการพาณิชย์ ต่างประเทศ	ผู้ให้บริการ ที่มีใช้สถาบันการเงิน
<ul style="list-style-type: none"> ➢ ธนาคารกรุงไทย ➢ ธนาคารไทยพาณิชย์ ➢ ธนาคารกสิกรไทย ➢ ธนาคารกรุงเทพ ➢ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ➢ ธนาคารทหารไทย ➢ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ➢ ธนาคารออมสิน ➢ ธนาคารทีสโก้ 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ธนาคารยูโอบี ➢ ธนาคารมิซูโฮ ➢ ธนาคารซูมิโตโม มิตรูยู แบงกิง คอร์ปอเรชั่น ➢ ธนาคารดอยช์แบงก์ ➢ ธนาคารแห่งโตเกียว มิตรูบิชิ ยูเอฟเจ ➢ ธนาคารเจพีมอร์แกน เชส ➢ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด ➢ ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย ➢ ธนาคารซิติแบงก์ ➢ ธนาคารเอชเอสบีซี ➢ ธนาคารแห่งอเมริกา เมอร์ริล ลินช์ 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ที่ทำการไปรษณีย์ ➢ จุดชำระเงิน เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter service) ➢ เทสโก้ โลตัส

ที่มา: กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

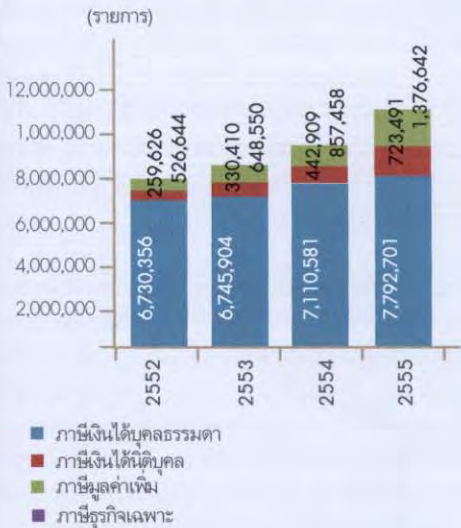
สำหรับหน่วยรับชำระภาษีซึ่งส่วนใหญ่เป็น
ธนาคารพาณิชย์ ดังแสดงตามแผนภาพที่ 25
ธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการกับกรมสรรพากร
มีทั้งสิ้น 20 ธนาคาร ซึ่งครอบคลุมสาขานาการพาณิชย์
ต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ การชำระภาษียังสามารถ
ชำระได้ที่ผู้ให้บริการที่มีใช้สถาบันการเงิน เช่น ที่
ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งมีสาขากระจายทั่วประเทศ

1.2 สถานภาพการยื่นแบบรายการภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน

การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านเครื่องเอทีเอ็ม (ATM) ผู้ใช้บริการสามารถทำรายการฝากหรือถอน เงินสด หรือบริการอื่นๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น การโอนเงิน การสอบถามยอดคงเหลือ การชำระค่าสาธารณูปโภค รวมทั้งค่าสินค้าและบริการ เป็นต้น

แผนภาพที่ 26 ปริมาณการยื่นแบบรายการชำระภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทภาษี

ที่มา: กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

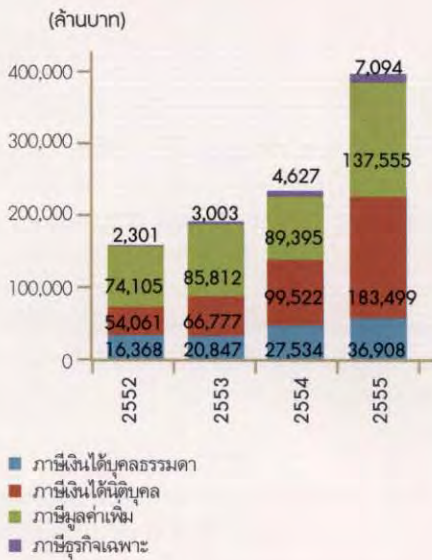
หมายเหตุ: ปริมาณการยื่นแบบรายการชำระภาษีธุรกิจเฉพาะ มีค่าค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับประเภทอื่นๆ จึงไม่ปรากฏในแผนภาพ

โดยภาพรวม การยื่นแบบรายการภาษีประเภทต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากผู้ใช้บริการมีความคุ้นเคยกับบริการทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

โดยในปี พ.ศ. 2555 มีผู้เสียภาษีทำการยื่นแบบรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทางอิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 7.8 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 จากปี พ.ศ. 2554 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.7 ของจำนวนผู้ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมด ดังแสดงในแผนภาพที่ 26 เช่นเดียวกัน การยื่นแบบรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์มีการเติบโตค่อนข้างสูง โดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 63.3 จากปี พ.ศ. 2554

ทั้งนี้ การขยายตัวของการยื่นแบบรายการภาษีที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ ได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่ดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ สะท้อนถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการดำเนินงานของภาคธุรกิจในปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 27 มูลค่าเงินภาษีสรรพากรจากแบบ
รายการภาษีที่ยื่นชำระทางอิเล็กทรอนิกส์ จำแนก
ตามช่องทางการชำระเงินและประเภทภาษี

ที่มา: กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

มูลค่าเงินภาษีที่จัดเก็บได้จากการยื่นรายการภาษี
ทางอิเล็กทรอนิกส์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยภาษี
มูลค่าเพิ่มซึ่งเดิมเป็นรายได้หลักของกรมสรรพากร
ในปี พ.ศ. 2555 สามารถจัดเก็บภาษีจากแบบที่ยื่น
ทางอินเทอร์เน็ตได้ประมาณ 138 พันล้านบาท คิดเป็น
ร้อยละ 38.5 ของมูลค่าภาษีมูลค่าเพิ่มจากแบบที่ยื่น
ทั้งหมด ดังแสดงในแผนภาพที่ 27

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของ
มูลค่าภาษีที่จัดเก็บได้ พบว่า การจัดเก็บภาษีประเภท
เงินได้นิติบุคคลมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554
ค่อนข้างสูง โดยในปี พ.ศ. 2555 มูลค่าภาษีเงินได้
นิติบุคคลที่ยื่นแบบทางอิเล็กทรอนิกส์มีมูลค่าประมาณ
184 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.4 จากปี พ.ศ. 2554
ในขณะเดียวกัน มูลค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายังคง
เติบโตอย่างต่อเนื่องโดยอาจเป็นผลมาจากสภาพการ
จ้างงานที่ดีขึ้นของประเทศไทยโดยเฉพาะแรงงานที่
เข้ามาใหม่สามารถหางานทำได้มากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นแรงงานที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีค่อนข้างสูง
เป็นผลทำให้การจัดเก็บภาษีทางอินเทอร์เน็ตทั้งในแง่
ของจำนวนการยื่นแบบและมูลค่าภาษีที่จัดเก็บได้มีค่า
ค่อนข้างสูง

2. การรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML

2.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านการรับ-ส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

การรับ-ส่งข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรฐาน และกฎหมายที่รองรับ โดยปัจจุบัน หน่วยงานซึ่งเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้าและการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 รายชื่อหน่วยงานออกใบอนุญาตและใบรับรอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การส่งออกและโลจิสติกส์

1. กรมการค้าต่างประเทศ	18. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
2. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	19. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
3. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	20. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
4. กรมธุรกิจพลังงาน	21. กรมการบินพลเรือน
5. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	22. กรมเจ้าท่า
6. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	23. การท่าเรือแห่งประเทศไทย
7. กรมขนส่งทางบก	24. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
8. กรมประมง	25. หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
9. กรมปศุสัตว์	26. กรมการปกครอง
10. กรมวิชาการเกษตร	27. กรมป่าไม้
11. กรมสรรพสามิต	28. กรมการค้าภายใน
12. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	29. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
13. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	30. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
14. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	31. สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
15. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	32. กรมทรัพยากรธรณี
16. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	33. กรมศิลปากร
17. กรมการอุตสาหกรรมทหาร	34. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ที่มา: กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

การเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองกับ หน่วยงานต่างๆ ภายใต้โครงการการจัดตั้งการให้บริการระบบ National Single Window (NSW) จำนวน 34 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนของกรมศุลกากรแสดงตามตารางที่ 6 เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศรวมถึงการพัฒนาระบบไปสู่การบริการไร้เอกสาร (Paperless) เพื่อลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการอย่างครบวงจรในอนาคต

2.2 สถานภาพการรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML ปัจจุบัน

แผนภาพที่ 28 ปริมาณข้อความ (Message) ที่รับ-ส่งข้อมูลกันระหว่าง ebXML Gateway ของกรมศุลกากรกับหน่วยงานภายนอกในประเทศ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ปริมาณข้อความที่มีการรับ-ส่งข้อมูลภายใต้ระบบ ebXML สะท้อนความสำคัญของระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ต่อการเติบโตของภาคการค้าระหว่างประเทศของไทย ภายใต้ระบบ ebXML ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรับ-ส่งเอกสารประเภทใบขนสินค้าทั้งขาเข้าและขาออก เป็นผลให้การนำเข้าและการส่งออกมีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย

จากแผนภาพที่ 28 ปริมาณการรับ-ส่งข้อมูลดังกล่าวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2555 มีการรับ-ส่งข้อมูลระหว่างกันกว่า 67 ล้านข้อความด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมร้อยละ 1.1 ต่อปี

ทั้งนี้ การรับ-ส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากระบวนการภายใต้ระบบ National Single Window (NSW) เพื่อนำไปสู่ ASEAN Single Window ตามสัญญาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC 2015 ในอนาคต

การรับ-ส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ยังคงมีแนวโน้มเติบโตตามการขยายตัวทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการรับ-ส่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศได้

e-Transactions Insight

มองอนาคต e-Transactions

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transactions) ที่สำคัญในประเทศไทย มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่ของปริมาณและมูลค่า ปัจจุบันหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของการใช้อิเล็กทรอนิกส์ คือ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน จากความหลากหลายของช่องทางและรูปแบบการให้บริการและราคาค่าบริการที่ต่ำลงของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งผลให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ด้วยแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งเป็นโอกาสสำคัญที่ภาคประชาชนและภาคธุรกิจจะให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของสังคมโดยอาศัยใช้อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี ในขณะที่เดียวกัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎหมายก็ได้มีความพยายามพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ผู้ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี พ.ศ. 2558 ส่งผลให้ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ มีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงระบบการทำธุรกรรมต่างๆ กับประเทศสมาชิกซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญและท้าทายความสามารถของผู้ดำเนินนโยบายค่อนข้างมาก โดยมุ่งหวังให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชนในกลุ่มประเทศสมาชิกทั้งหมด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มประเทศอาเซียนใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่แม้ว่าการคาดการณ์แนวโน้มการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นไปได้ยาก แต่ในอนาคตการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีความแตกต่างจากปัจจุบันอย่างแน่นอน ดังที่ได้อธิบายในรายงานเล่มนี้ถึงแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกประเทศที่กระตุ้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล

ท้ายที่สุดแล้ว การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญและเข้ามาเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกรรมแบบดั้งเดิมให้มีรูปแบบที่รวดเร็ว หลากหลาย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถลดต้นทุนการดำเนินการทั้งผู้ให้และผู้ให้บริการ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการบริหารจัดการภายใน และภายนอกองค์กร การนำข้อมูลสถิติไปใช้เพื่อพิจารณาสภาพการณ์ปัจจุบัน ประเมินปัญหาอุปสรรค ค้นหาโอกาส การลงทุน และความเสถียร เป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกภาคส่วน เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับโลกดิจิทัลหรือสังคมสารสนเทศที่ไม่หยุดนิ่งในอนาคต จึงมีความน่าสนใจหากมีการทำความเข้าใจตรงกันว่า ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์หมายถึงการให้บริการภาครัฐ และการดำเนินกิจการภาคเอกชน ซึ่งครอบคลุม e-Payment (การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Trading and Service (การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Certificate (การรองรับสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์) e-Health (การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ) e-Filing and e-Reporting (การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์) นั้นหากเราเก็บข้อมูล ที่มีการรวบรวมไว้แล้วเป็นพื้นฐาน (Baseline) ในปีนี้และในปีหน้ามีการเก็บตัวเลขจากกิจกรรมในแต่ละด้านที่เพิ่มมากขึ้น ตัวเลขเหล่านี้จะเปลี่ยนไปในทิศทางใด จะช่วยยกระดับ Ranking ของประเทศขึ้นมากน้อยเพียงใด และมีผลต่อการกำหนดนโยบายสำคัญเพื่อเพิ่มตัวเลขการเติบโตขึ้นนั้นอย่างไร

Appendix

ภาคผนวก 1 : คำนิยาม

1. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transactions) หมายถึง กิจกรรมที่กระทำขึ้นระหว่างหน่วยธุรกิจ บุคคล รัฐ ตลอดจนองค์กรเอกชนหรือองค์กรของรัฐใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ การค้า การบริการและการติดต่อกับงานราชการ โดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แม้จะมีการชำระเงินหรือไม่ก็ตาม

2. การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)

การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เป็นการโอนสิทธิการถือครองเงินหรือการโอนสิทธิการถอนเงินหรือหักเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ให้บริการที่เปิดไว้กับผู้ให้บริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือบางส่วน (ตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551)

3. การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Trading and service)

การซื้อขายสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Trading and service) ซึ่งเป็นการตกลงแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ หรือทั้งสองอย่างในเชิงพาณิชย์

4. การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate)

การรับรองสิทธิ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) เป็นการรับรองหรืออนุญาตให้ใช้สิทธิ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น ใบอนุญาต ใบรับรอง การขึ้นทะเบียน เป็นต้น

5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (e-Health)

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (e-Health) ซึ่งจะครอบคลุมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับทุกมิติของสุขภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม แต่การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลในที่นี้ เป็นการกำหนดขอบเขตการจัดเก็บข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาลหรือสถานบริการสาธารณสุข ที่จัดเก็บไว้ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Medical Record) รวมถึงการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถานพยาบาล เพื่อประโยชน์ต่อการให้บริการรักษาอย่างต่อเนื่อง

6. การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing and e-Reporting)

การยื่นคำร้องคำขอหนังสือ/เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ซึ่งเป็นระบบหนังสือราชการทางออนไลน์ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้และอัปโหลดไฟล์เหล่านั้นผ่านอินเทอร์เน็ตได้ และการจัดทำรายงานและเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Reporting) ซึ่งผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดได้ทางออนไลน์

7. e-Money*

เงินที่บรรจุอยู่ในสื่อการชำระเงินประเภทบัตรพลาสติก หรือเงินที่บรรจุอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งสื่อการชำระเงินประเภทอื่นๆ โดยผู้ต้องการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องจ่ายเงินล่วงหน้าให้ผู้ออกเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนดจำนวนเงินไว้แน่นอน เงินอิเล็กทรอนิกส์นี้สามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการตามร้านค้าหรือสถานที่ที่ผู้ออกเงินกำหนด

8. Internet Banking*

ข้อมูลธนาคารทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต

9. Mobile Payment*

ข้อมูลธนาคารทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการทำธุรกรรมทางการเงินโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

* ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก 2 : การคำนวณค่าทางสถิติ

1. ปริมาณ หมายถึง จำนวนรายการของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
2. มูลค่า หมายถึง จำนวนเงินในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
3. อัตราการเติบโต (Growth Rate) หมายถึง อัตราการเติบโตซึ่งเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลของปีปัจจุบันกับปีก่อนหน้า โดยมีสูตร:

$$\text{Growth Rate} = \left(\frac{\text{Current Year Transactions} - \text{Last Year Transactions}}{\text{Last Year Transactions}} \right) \times 100$$

Growth Rate	= อัตราการเติบโต (ร้อยละ)
Current Year Transactions	= จำนวนการทำธุรกรรมในปีปัจจุบัน
Last Year Transactions	= จำนวนการทำธุรกรรมในปีก่อนหน้า

4. อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (Compounded Annual Growth Rate: CAGR) หมายถึง อัตราการเติบโตในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีสูตร:

$$\text{CAGR} = \left[\left(\frac{\text{Ending Year Transactions}}{\text{Beginning Year Transactions}} \right)^{\left(\frac{1}{\text{No. of Years}} \right)} - 1 \right] \times 100$$

CAGR	= อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (ร้อยละ)
Ending Year Transactions	= จำนวนการทำธุรกรรมในปีสุดท้าย
Beginning Year Transactions	= จำนวนการทำธุรกรรมในปีเริ่มต้น
No. of Years	= จำนวนปีที่ใช้ในการคำนวณ

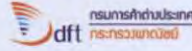
5. สัดส่วนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Ratio) หมายถึง สัดส่วนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อการทำธุรกรรมทั้งหมด โดยมีสูตร:

$$\text{Ratio} = \left(\frac{\text{e-Transactions}}{\text{Total Transactions}} \right) \times 100$$

Ratio	= สัดส่วน (ร้อยละ)
e-Transactions	= จำนวนที่ทำผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์
Total Transactions	= จำนวนที่ทำผ่านและไม่ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

ภาคผนวก 3 : ตัวอย่างข้อมูลบริการทางอิเล็กทรอนิกส์

- ระบบการออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศ

การดำเนินงานในส่วนของการออกหนังสือรับรองทางการค้าระหว่างประเทศไทย

ระบบการให้บริการออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิด (Certificate of Origin : CO) เป็นเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่ระบุไว้ในแต่ละความตกลงของประเทศสมาชิกภาคีส่งออก (ผู้ผลิต) เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการได้ถิ่นกำเนิดของสินค้าที่ส่งมาจากประเทศสมาชิกภาคีส่งออก (ผู้ผลิต) เพื่อนำมาใช้เป็นหลักฐานขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในประเทศสมาชิกภาคีผู้นำเข้า โดยผู้นำเข้าควรตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ตามเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปตามข้อตกลงของเขตการค้าเสรีแต่ละฉบับก่อนนำมาแสดงต่อกรมศุลกากร

ในปัจจุบันดำเนินงานโดยกรมการค้าต่างประเทศ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นสื่อระหว่างรัฐบาลกับผู้ประกอบการทุกระดับ ทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการค้ากับต่างประเทศ อีกทั้งให้ความรู้ เรื่องราวข่าวสารต่างๆ ในทางการค้ากับต่างประเทศ ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวอย่างยั่งยืน

สำหรับระบบยื่นเอกสารของกรมการค้าต่างประเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถแจ้งความถูกต้องข้อมูลระหว่างการกรอกข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งการยื่นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถใช้งานได้สะดวก รวดเร็ว ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าเดินทาง และค่ากระดาษ เป็นต้น

- ระบบการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate)

การบริการออกหนังสือรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) เป็นการออกหนังสือรับรองนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านธนาคารพาณิชย์หรือระบบอินเทอร์เน็ตของธนาคารพาณิชย์ โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จะจัดทำข้อมูลหนังสือรับรองนิติบุคคลที่มีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ Digital Signature และภาพสแกนลายมือชื่อของนายทะเบียนซึ่งเข้ารหัส (Encryption) เพื่อความถูกต้องมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่งไปยังธนาคารพาณิชย์เพื่อทำการ Print Out ซึ่งเมื่อมีการรับรองโดยหน่วยงานรับรองสิ่งพิมพ์ออกแล้ว ก็ให้ถือว่าใช้แทนต้นฉบับได้ โดยผู้รับหนังสือรับรองนิติบุคคลสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยระบบ 2D Barcode หรือรหัสอ้างอิง

การให้บริการออกหนังสือรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นบริการที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเริ่มเปิดให้บริการเป็นครั้งแรกในวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2555 เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการข้อมูลธุรกิจ จากเดิมที่ต้องให้ทางกรมส่งเอกสารหรือผู้ขอรับบริการมารับเอกสารเอง เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ขอรับบริการสามารถไปรับหนังสือรับรองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Certificate) ได้ที่ธนาคารพาณิชย์ทั่วประเทศ

• ระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services)

การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services) ในปัจจุบันมีหลายบริการในที่นี้ยกตัวอย่างการให้บริการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคมผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งเป็นการให้บริการแก่สถานประกอบการและบุคคลทั่วไปตั้งแต่ พ.ศ. 2553 เพื่อลดการติดต่อสำนักงานประกันสังคมโดยตรง โดยมีบริการต่างๆ เช่น การขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน การนำส่งข้อมูลเงินสมทบ การสอบถามข้อมูล และการตรวจสอบสถานะการทำธุรกรรม เป็นต้น

การบริการส่งข้อมูลเงินสมทบเป็นบริการการทำธุรกรรมยื่นข้อมูลเงินสมทบของส่วนของผู้ประกันตน และส่วนของนายจ้าง โดยสถานประกอบการสามารถส่งข้อมูลเงินสมทบได้ทั้งแบบแยกยื่น (ส่งทีละสาขา) และยื่นรวม (ส่งคราวละหลายสาขา) ซึ่งมี 4 วิธีการตามจำนวนผู้ประกันตนในสถานประกอบการ ประกอบด้วย การแยกยื่นแบบกรอกข้อมูล การแยกยื่นแบบอัปโหลดไฟล์ การยื่นรวมแบบกรอกข้อมูล และการยื่นรวมแบบอัปโหลดไฟล์ ทั้งนี้ปัจจุบันบริการส่งข้อมูลเงินสมทบเปิดให้บริการทางช่องทางเว็บไซต์เท่านั้น โดยผู้ใช้บริการซึ่งมีสิทธิใช้งานธุรกรรมเงินสมทบต้องมีบัญชีผู้ใช้สำหรับการ login เข้าสู่ระบบ

• ระบบการชำระภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Revenue)

การให้บริการชำระภาษีสรรพากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Revenue) ถือเป็นการให้บริการที่กรมสรรพากรดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 อย่างครบวงจร ตั้งแต่การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การยื่นแบบแสดงรายการภาษีอากร การชำระภาษีผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้เสียภาษีอากรเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งก่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดของผู้ชำระภาษีทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ

• ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ (e-Customs)

การให้บริการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Customs) ได้นำมาใช้ในระบบการให้บริการผ่านพิธีการศุลกากรนำเข้า-ส่งออกทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งดำเนินงานโดยกรมศุลกากร เป็นการให้บริการผ่านระบบ ebXML ซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงเอกสารต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร เช่น ใบขนสินค้า และบัญชีราคาสินค้า (Invoice) เป็นต้น มีการนำเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure หรือ PKI) และการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)** มาใช้แทนการลงลายมือชื่อในกระดาษ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้ามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศ

**ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง อักษร อักขระ ตัวเลข เสียง หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น (พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544)

ภาคผนวก 4 : ข้อจำกัดและข้อเสนอนៃของรายงาน (Limitation)

ด้วยการจัดทำรายงานสถิติการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานเฉพาะที่ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ดังนั้น การจัดทำรายงานฉบับนี้จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลในมิติสำคัญของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีการจัดเก็บข้อมูลในเบื้องต้นมาแล้ว ซึ่งจะยังไม่ครอบคลุมข้อมูลทางสถิติทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศได้ เช่น ข้อมูลประวัติการรักษาผู้ป่วยของสถานพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุข ที่จัดเก็บไว้ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Medical Record) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติของ สพรอ. ในอนาคตได้ถูกวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสะท้อนสภาพการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ด้วย สพรอ. เห็นว่าการเปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศต่างๆ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อสะท้อนความพร้อมของประเทศในการเชื่อมโยงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง อันจะนำไปสู่การสนับสนุนและส่งเสริมการค้าการลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ดังนั้น รายงานสถิติการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในปีถัดไปจะมีการเพิ่มเติมข้อมูลทางสถิติของประเทศในภูมิภาคอาเซียนในมิติต่างๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

หน่วยงานที่อุทธรณ์ข้อผิดพลาดทางสถิติ

• กรมการค้าต่างประเทศ	http://www.dft.moc.go.th/
• กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	http://www.dbd.go.th/
• กรมสรรพากร	http://www.rd.go.th/
• กรมศุลกากร	http://www.customs.go.th/
• ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	http://www.set.or.th/
• ธนาคารแห่งประเทศไทย	http://www.bot.or.th/
• โรงพยาบาลที่มีการผลิต บุคลากรทางการแพทย์	http://www.si.mahidol.ac.th/ http://www.chulalongkornhospital.go.th/ http://suandok.med.cmu.ac.th/
• สำนักงานประกันสังคม	http://www.sso.go.th/
• สำนักงานสถิติแห่งชาติ	http://www.nso.go.th/

คณะผู้จัดทำหนังสือ

1. นางสุรางคณา วายุภาพ

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ที่ปรึกษา

2. นางจันทิมา สิริแสงทักษิณ

3. นางเสาวณี สุวรรณชีพ

4. นางสาวกັນสนีย์ ลิ้มพงษ์

หัวหน้าทีมจัดทำ

5. นางสาวอัจฉราพร หนูระเด่น รอง ผอ. สำนักนโยบายและส่งเสริม

ผู้ร่วมจัดทำ

6. นางสาวศิริภรณ์ ศรีสวัสดิ์

ผู้จัดการงานส่วนดัชนีและสำรวจ

7. นายกาญจน์ แซ่เล่า

เจ้าหน้าที่ส่วนดัชนีและสำรวจ

8. นางสาว จุฑารัตน์ หนูสุวรรณ

อดีตเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมจัดทำ*

ฝ่ายศิลป์

9. นายณัฐพงศ์ วรพิฑูณี

ฝ่ายประสานงาน

10. นางสาวธนา ลำเลิศ

11. นางสาวพรประภัสสร บุตรประเสริฐ

12. นายกริช ชาญอุบลัมภ์

**สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
เลขที่ 120 หมู่ 3 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 7
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ 10210 Ins. 0-2142-1160
Email: www.etda.or.th

**Electronic Transactions Development Agency (Public Organization)
Ministry of Information and Communication Technology**

The Government Complex Commemorating His Majesty
The King's 80th Birthday Anniversary
120 M.3 Floor 7 The Government Complex, Building B
Chang Watthana Rd, Laksi
Bangkok 10210 Thailand Tel. 0-2142-1160
Email: www.etda.or.th

สงวนลิขสิทธิ์โดย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ISBN 978-974-9765-49-4

9 789749 765494